

SLOVENSKI

ČEBELAR

1948

50. LETNIK

5. ŠTEVILKA

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKE ZADRUGE ZA SLOVENIJO

5. številka

V Ljubljani 1. maja 1948

50. letnik

Vsebina:

Anton Polnec: Alarm pri čebelah	98	Mali kruhek	
R. S.: † Profesor Josip Verbič	102	Skrb za obnovo in razvoj čebelarstva v Sovjetski zvezi. Kakšen pomen imajo čebele v narodnem gospodarstvu. Se o zažičevanju. Čuden pojav. Čmrlji. Skisan med. Sovražniki čebel. Pelod je za čebele kruhek	121
S. Raič: Nenavaden začetek letošnjega čebelarkega leta	104	Naša organizacija	
Savinjska: Matica-trotovka	105	Dopisi: Cebelarska podružnica za okraj Trebnje. Cebelarska družina v Ljutomer. Cebelarska družina v Dravogradu. Cebelarska podružnica za okraj Tolmin in v Slovenski Bistrici. Poročilo o članskem sestanku postojnskega okraja. Ustanovni članski sestank podružnice Križevci. Cebelarska podružnica v Murski Soboti. Skrajna surovost. Iz delovanja ljutomerske čebelarke podružnice	123
S. Raič: Petdesetletnica srbskega čebelarkega lista Pčelara	107	Delovanje izvršnega odbora CZ	127
Virmašan: Ne tako!	108	Zadružni vestnik	128
† Fr. Ločniškar: Ko čebelar Jaka nima tobaka	109	Na ovitku: Pravilnik (smernice) za organizacijo izboljševanja čebelje paše	
Jožko: Čebelar Jožef Močan v Celju 75 letnik	110		
Lojze Janžekovič: Nekaj iz Dalmacije	110		
† Fr. L.: Po našem Prekmurju	111		
Rihar Jože: Obveščevalne postaje Posvetovalnica	112		
K vprašanju št. 25 v lanskem letniku. Barvanje panjev. Kakšna naj bo begalnica v čebelnjaku. Priprava za elektr. zažičevanje. Vprašanje zračenja pri prevažanju čebelnih družin	116		
Osmrtnice			
Jamnik Janez. Kemperšek Ivan. Dr. Marko Stajanko	119		

Pravilnik (smernice) za organizacijo izboljševanja čebelje paše

I. Splošno

Čebelja paša je podlaga za čebelarjenje. Zaradi izboljšanja čebelje paše se osnuje v okviru Čebelarke zadruga posebna organizacija.

II. Naloge poverjenika pri čebelarški družini

1. Pri vsaki čebelarški družini se poveri skrb za čebeljo pašo poverjeniku, ki po možnosti ni obremenjen z drugim delom pri družini. Poverjenik za čebeljo pašo je pri družini praviloma tisti, ki neposredno oskrbuje zemljišče za medeče rastlinstvo, ako ga družina ima. Lahko je pa poverjenik za čebeljo pašo tudi tisti čebelar ali nečebelar, ki oskrbuje oziroma upravlja svoje, zadružno ali državno zemljišče in na določeni površini sadi zaradi razmnoževanja medeče rastline po navodilih Čebelarke zadruga. Poverjenik za čebeljo pašo z osebnim zgledom in poukom skrbi za izboljšanje paše:

2. vzdržuje tesne stike s kmetijskim poročevalcem tistih KLO, na področju katerih je čebelarška družina. Skrbi, da se medovito rastlinstvo ščiti in razmnožuje. Daje zadevna priporočila KLO, množičnim organizacijam (LMS, sindikat) i. dr.;

3. izvaja plan saditve in setve medovitih rastlin, zbira redko seme, oziroma sadike izrazitih čebelarških medovitih rastlin in ga deli po navodilih poverjenika za čebeljo pašo pri pristojni podružnici. Nanj se obrača zaradi navodil;

4. opravlja zemljišče za medovito rastlinstvo pri čebelarški družini in ga ureja po navodilih okrožnice Čebelarke zadruga ter v duhu člankov, ki jih objavi v »Slovenskem čebelarju« načelnik odseka pri Čebelarški zadrugi. Vodi saditev, setev

*S Tifom v borbo za svobodo,
s Tifom v borbo za socializem!*

Alarm pri čebelah

Za skupno in složno življenje v tako velikih družinah, v kakršnih žive čebele, mravlje in termiti, je medsebojno poznavanje prebivalcev enega in istega panja oziroma gnezda nujno potrebno. Po čem pa naj prepozna mladi čebelji stražar v temačnem panju tujko? In kako naj v temnih podzemskih rovih »legitimira« mravlja mravljo? In katero čutilo pove slepemu termit-skemu vojaku, da hoče tujec vdreti v njegovo državo? Oko in uho, ki sta nam pri prepoznavanju najboljša vodnika, ne prideta pri teh žuželkah v poštev. V panjih in čebeljih duplih kakor tudi v mravljiščih je kaj malo svetlobe; pri mnogih vrstah mravelj pa oči sploh niso razvite in za termite vemo, da so tudi povečini slepi. Slušnega organa, s katerim naj bi čebele, mravlje in termiti dojemale glasove, ki jih proizvajata matica in nekatere mravlje in termiti, do sedaj še niso mogli dokazati. Kako pa potem?

Izredno važne nositeljice čutil, ki jih imajo žuželke na glavi in so last ne le vseh žuželk, temveč celo vseh členonožcev, razen pajkovcev, so tipalnice. Te so sedež tipa, toda poleg njega ima tu svoje mesto še vonjalni organ (sl. 1 in 2). Prav to čutilo je silno važno za življenje žuželk in ima vodilno vlogo v združenem življenju čebel, mravelj in termitov. Z njim se prepoznava. Na kak način pa? Vsake čebele, mravlje in termita se namreč drži svojstven vrstni duh in še duh tistega gnezda oziroma panja, v katerem živi. Tako nosijo vsi prebivalci ene in iste zadruga ali »države«, kakor imenujemo te visoko organizirane živalske družine, svojstveno »duhovno« uniformo. Kdor ne diši tako, kot se spodobi, se smatra za sovražnika, pa četudi je čebela iz sosednjega panja! Zanimiv je poskus, ki ga je napravil Goetsch z nekimi mravljami (zrna zbirajoče vrste Messor, ki žive tudi v Dolmaciji). Mravlje enega in istega gnezda je razdelil v dve enaki skupini. Eno polovico jo krmil pretežno z mesno hrano (žuželke in podobno), drugo pa z zrni. Po 2—3 mesecih sta obe skupini že takò različno dišali, da je prišlo do srditih bojev pri sicer tako miroljubni mravlji. Niso se več mogle duhati.

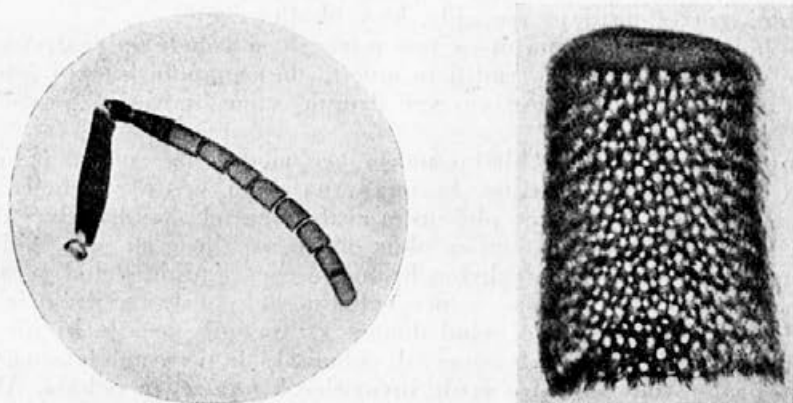
Za obstoj teh živalskih držav pa ni zadosti, da se prebivalci med seboj poznajo, treba je tudi složnega in skupnega dela! To nas predvsem zanima. Kako neki »pove« čebela, vračajoča se z obilne paše, da n. pr. ajda med? Kako se »zmenijo« mravlje, da je prav tam in tam poginila miška, in kako alarmira termitski stražar ostale vojščake, da složno nastopijo v obrambo domovine?

Oglejmo si čebelno »govorico«! Monakovski zoolog Karel Frisch nam jo je razvozlal, v krasnem sovjetskem kulturnem filmu pa smo jo videli tudi na platnu.

Vsak pazljiv prijatelj čebel bo prav kmalu opazil, da se morajo čebele na neki način med seboj zmeniti, saj ko je ena odkrila lonček medu, ki je stal dolgo časa na prostem neopažen, jih prileti k medu prav iz istega panja v najkrajšem času na stotine. (Zato je treba imeti poseben opazovalni panj z okencem in čebele moramo zaznamovati.) Torej jih je morala pionirka dobesedno alarmirati? Kako? Ko je odložila pionirka nasrkani med mladim sostanovalkam, da ga razdele ali shranijo, tedaj se začne hipoma na mestu sukati in stopicati z majhnimi hitrimi koraki, vrteč se zdaj na desno zdaj na levo (sl. 3). Pionirka pleše. Pleše tako imenovani »krožni ples«. Nekaj sekund, pol minute, včasih pa traja ta divji ples tudi polno minuto; potem

pa se plesalka za hip ustavi, stopi nekoliko v stran v največjo gnečo in se znova zavrti. Čebele iz plesalkine neposredne bližine kar prenehajo z delom, hite za plesalko ter jo s stegnjenimi tipalnicami ovohavajo in tipljejo plesalkin zadek, postajajo vse bolj razdražene in se začno še same sukati s plesalko... Nenadoma pa plesalka preneha, se zažene proti izhodu in odleti spet na pašo. Družice ji sledijo. Kmalu jih vidimo pri skodelici medu. Ko se vrnejo s polnimi želodčki, začno še same plesati in čim več jih pleše, tem več jih je na paši. Ples je torej alarmiral čebele delavke, da so šle na pašo.

Toda kako najdejo pašo? Človek bi mislil: enostavno lete za čebelo, ki je pašo odkrila. Kaj še! Niti približno v isti smeri ne lete. Frisch je napravil tale poskus: skodelico z medom je položil 20 m vzhodno od panja, počakal prvih čebel in jih zaznamoval. Potem pa je razmestil še tri posodice z medom v različnih razdaljah (10, 50 in 100 m) na vse nebesne smeri in

Sl. 1 (levo): Čebelna tipalnica 20krat povečana; 8 zadnjih členkov je na gosto posutih z vonjalnimi odprtinami — na sliki fine svetle točke. — Sl. 2 (desno): Členek tipalnice 120krat povečan z dobro vidnimi vonjalnimi odprtinami; v resnici so odprtine pokrite s silno tanko hitinasto mrežico, ki ščiti nežne končiče vonjalnega živeca pred izsušitvijo.

opazil, da skodelice vzhodno od panja niso novinke nič prej odkrile in obiskovale v nič večjih množinah kot ostale. Čim dalje je postavil polne posodice (poskusna je 20 m vzhodno od panja), tem dalj časa je trajalo, da so jih našle. K skodelici, ki jo je položil v travo 1 km daleč od panja, so prišle šele po štirih urah. Toda prišle so! Iz močnih panjev lete alarmirane čebele na ravnem tudi 3—4 km daleč, v goratih predelih pa do 1 km.

Ples torej pomeni alarm in nič več? Toda saj ne srkajo čebele medu iz steklenih lončkov, temveč nabirajo nektar na cvetlicah. Frisch je zato za svoje poskuse vzela cvetlice. V bližino panja je postavil na mizo kozarec s kokoriki (ciklamami), kanil v cvetove od časa do časa sladkorno raztopino in krmil tako nekaj zaznamovanih čebel. Nekje v okolici panja pa je postavil v travo tudi šopek kokorika in še šopek floksa. Ne eden ne drugi pa nima čebelam dostopnega nektarja! Kmalu opazimo na kokorikih v travi čebele, ki z neverjetno vztrajnostjo brskajo po cvetovih, kot da bi bile prepričane, da tu morajo nekaj najti, za floks se pa niti ne zmenijo. Nato je zamenjal Frisch na poskusni mizi kokorike s floksom in tudi vanje

kanil sladkorne raztopine. Iste zaznamovane čebele nabirajo dalje in plešejo v panju kot doslej. Na travniku pa se je v nekaj minutah stanje popolnoma spremenilo. Vse obiskovalke letajo samo na floks, za kokorike se pa ne zmenijo nič več. Še na sosednjih vrtovih je vse polno čebel na floksih, kjer jih sicer nikdar ni; nektar se nahaja pri njih na dnu dolgih cvetnih cevki in je dostopen le metuljem z njihovimi dolgimi rilčki.

Poskus nam je jasno povedal, da plesalka ne pove samo svojim sostanovalkam, da je nekje obilna paša, temveč točneje: ta in ta cvetlica, n. pr. ajda medi! Kako pa to? Saj je nemogoče, da bi imele čebele za vsako rastlino svoj izraz. In vendar se da to povedati tudi brez besed. Ko čebela nabira nektar n. pr. na ajdi, tedaj diši tudi njen kožušček po ajdi. In ko prileti v panj ter zapleše in jo tovarišice pridno ovohajo, zaznajo tudi vonj cvetlice, kjer je bil nektar nabran. Ko lete iz panja, vedo, kakšen duh morajo iskati, da pridejo do sladkega vira. Na ta način odkrijejo čebele prav ne samo te in te ajde, temveč najdejo vse ajde, ki v okolici cvetó.

Čim bolj pa se prazni najdišče, tem mirnejše so čebele ob vrnitvi v panj. In ko se morajo že pošteno truditi in mučiti, da si napolnijo svoj želodček, ne plešejo več in ne izpodbujejo več drugih, same hodijo na pasišče, dokler je še kaj.

Ako istočasno cvete v bližini panja več medovitih rastlin, tedaj pridejo na vrsto najprej rastline, ki imajo najslajši nektar. Čebele, ki ga nabirajo, tudi najbolj živahno plešejo in zvbijajo za seboj tudi največ družic. (Čebela torej s svojim organom za okus dobro razlikuje stopnje sladkosti.)

Druga prav tako važna čebelna hrana je cvetni prah. Pelod je namreč vir beljakovin, ki jih mlado rastoče čebelino telo nujno potrebuje in ki jih med nima. Čebele nosijo pelod domov v posebnih koških, ki jih imajo na golenih zadnjih nog. Nas zanima, ali čebela, ki je prva naletela na veliko cvetnega prahu, tudi alarmira svoje tovarišice k nabiranju peloda. Ali tudi te plešejo? Kot je ples alarmiral nabiralke medu, tako je zopet ples alarm za obilno pelodno pašo. Samo da sedaj zapleše čebela drugače. V ozkem polkrogu brzi, se ostro zasuče in hiti naravnost proti točki, kjer se je polkrog začel; potem pa napravi drug polkrog, toda sedaj na drugo stran in se k izhodišču vrne zopet po premi črti. Tako se vrti in pleše sedaj na levo, sedaj na desno neugnano na enem in istem mestu tudi po več minut. Posebnost te plesalke pa je, da silno živahno stresa z zadkom tokrat, ko hiti po premi črti k izhodišču polkroga (sl. 4). F r i s c h mu je dal zato ime »stresorepni« ples.

Primerni poskusi pa so pokazali, da plešejo tudi sedaj čebele le takrat, ko je zadosti peloda; prav tako kot krožni ples je tudi tresorepni ples alarm, ki vzbudi nove moči na delo. Na vse strani hite razdražene novinke iskat tistih cvetic, kjer je plesalka nabirala pelod. Kot je bil duh cvetic kašipot, kje je med, tako je sedaj vonj cvetnega prahu vodilo k rožam, kjer se pelod dobiva v izobilju. Pelod vsake rastlinske vrste ima namreč prav svojstven duh, ki je povsem različen od vonja cvetnih listov, ki ga prinesejo nabiralke nektarja v panj.

Tako smo videli, da plešejo čebele drugače, če prinesejo domov nektar, in drugače, če prinesejo koške polne obnožine. En ples naj bi bil torej alarm za med, drugi pa za pelod. Nam bi se zdelo to samo ob sebi razumljivo; pa vendar so poskusi pokazali, da je važen samo ples kot tak in ne, kakšen je. Hitro vrtenje samo na sebi je alarm, ki draži čebele, in je samo duh

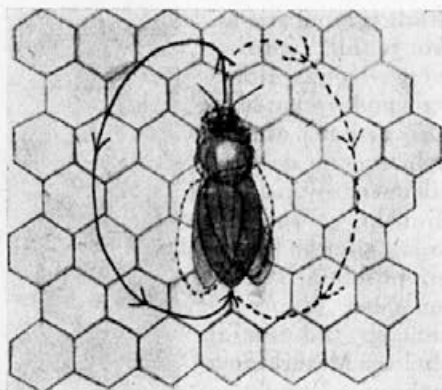
odločilen, kaj bodo šle čebele nabirat. Biološki pomen tresorepnega plesa je mogoče po Frischu v tem, da pride pelod v čim večjo dotiko z vonjalnimi organi, s tipalnicami delavk, ker plesalka res dobesedno udari tovarišice v »nos« z obnožino, in da se duh po pelodu čimbolj razširi po panju.

S plesi in različnimi vonji se sporazumevajo čebele v panju. Ta alarm torej ne sega daleč. Ali se mogoče na kak način ne sporazumevajo delavke tudi na paši? Da bi mogle »zavpiti« na vse strani: le sem, le sem, našla sem obilno pašo!

V resnici imajo čebele tudi tak alarm na daljavo. Zopet je vonj, ki ga izločajo čebele same! Vsaka delavka nosi namreč s seboj »dišavno stekleničko«. V posebnem kožnem žepku na hrbtu blizu konca zadka izločajo majhne žleze svojstven duh. Nam diši ta izloček po melisi. Poskusi so pokazali, da je ta duh čebelam prijeten, da je močan in deluje že od daleč privlačno na vonjalne organe čebel.

Sl. 5. Čebela pleše »krožni ples«.

Sl. 4. »Tresorepni« ples čebel; tedaj namreč čebela stresa z zadkom.

Ko se vrne pionirka v drugo na izdatno pašo, kroži nad njo tudi po več minut z izvihanim duhalnim organom, z odprto stekleničko ter tako nasičuje ozračje s prijetnim vonjem, ki privlači iskajoče novinke in jih vodi na pravo mesto. In ko nabirajo čebele obilen nektar ali pelod, imajo tudi izvihan žepček z dišečo snovjo, tako da diši res daleč naokrog in vabi na pašo. Če je paša skromna, ostanejo dišave zaprte v žepku. — Takšen je torej alarm pri čebelah; ves sloni na vohu in tipu.

Na videz tako pametno in zapleteno delovanje čebelne družine teče kljub temu brez preudarka ter sloni le na nekaj instinktih. Treba bi bilo še objasniti, zakaj pleše enkrat tako in drugič drugače in zakaj ne plešejo čebele tedaj, če so se morale dolgo truditi, da so nabrale polne želodčke in polne koške.

Zanimivo je, da so bili podobni plesi do sedaj odkriti še pri najbližjem čebelnem sorodstvu, pri indijski (*Apis indica*) in orjaški čebeli (*Apis dorsata*). V novejšem času (Hase 1936) so našli podoben alarm tudi pri osah. Gotovo bi k rešitvi nastanka čebelne »govorice« pripomoglo, če bi našli kaj podobnega pri čmrljih in pri tropskih tudi združno živčih čebelah brez žela (*Meliponinae*).

Iz »Proteusa«

List za listom pada...

Ni se še poglela gruda v gomili predsednika Antona Znidaršiča, ko je koščena žena zopet zamahnila po dolgoletnem bivšem predsedniku, profesorju Josipu Verbiču, katerega ime bo za vedno ostalo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini slovenskega čebelarstva.

Pokojni prof. Verbič je bil pri svojem delu marljiv kot čebelica. Kate-rega koli dela se je lotil, ni miroval prej, dokler ga ni videl izvršenega; na pol poti ni ostal nikoli. Sploh je delal od zore do mraka, počitka ni poznal. In tako je kljub visoki starosti gojil do zadnjega svoje čebelice. Značilno je zanj, da jih je včasih nekoliko zanemaril, pa ne zaradi udobnosti; toliko je bil zaposlen izven svojega doma in gospodarstva. Nihče se ni nanj obrnil, da bi mu ne dal dobrih nasvetov, pa tudi dejansko je rad pomagal, kjer je le mogel, posebno v vojnem času je preganjancem rad urejal čebele. Marsikateri strokovni članek je napisal za Slovenskega čebelarja, na-

prevzel predsedstvo Slovenskega čebelarskega društva, se je ob podpori vsega odbora lotil z energijo, ki je bila le njemu lastna, težke naloge, da dvigne društvo iz gospodarskega mrtvila. Starejši čebelarji se še spominjamo, kako revna je bila takrat trgovina čebelarskega društva, ki je imela svoje zavetje v neki pisarni v I. nadstropju takratne Jugoslovanske knjižarne. Res je bivši urednik našega glasila Bukovec po koncu prve svetovne vojne preskrbel društvu s prodajo sladkorja lepe tisočake, vendar organizacija ni mogla nikamor naprej. To delo je čakalo iniciativnega profesorja Verbiča, ki se je zavedal, da more društvo uspešno delovati le, če se vse razpoložljive sile razgibajo, če stoji na trdnih temeljih. Ustvaritev takih temeljev mu je popolnoma uspela. Delo ni bilo lahko, treba je bilo premagati mnogo težav in ovir, vložiti obilo nesebičnega truda, da je končno po razmeroma kratkem času mogel odbor storiti pri takratnem premoženjskem stanju naravnost drzen sklep, da kupi parcelo s hišo, kjer je Čebelarsko društvo dobilo svoj lastni »Janšev« dom in si ustvarilo svojo lepo Društveno čebelarno. Dom je sicer skromen, vendar nudi še dovolj strehe zelo razširjenemu združenemu delovanju.

Vse to delo, vsi ti uspehi so dvignili ponos slovenskih čebelarjev, da so se začeli še bolj oklepati društva, da je število aktivnega članstva vedno

pisal brošuri Čebelne bolezni ter Vrednost in poraba medu, končno je lani izdal v Čebelarski knjižnici svoje zadnje delo Vzrejjajmo najboljše čebele, ki se je z njim bavil, ga pilil in izpopolnjeval dolgo vrsto let; z njim si je postavil trajen spomenik.

Neprecenljive zasluge si je pokojni profesor Verbič stekel za čebelarstvo s svojo gospodarnostjo. Ko je leta 1930.

bolj naraščalo in se je delovanje vsestransko poglobilo. Društvo je storilo takrat velik korak naprej.

Toda nehvaležnost je plačilo sveta. Ta pregovor se je na žalost uresničil tudi pri prof. Verbiču. Nezdrave politične razmere, bolešno politično pojmovanje nekaterih članov je povzročilo, da prosluli občni zbor v Celju leta 1959, prof. Verbiča kljub njegovim nespornim zaslugam ni več izvolil v odbor, čeprav ni mogel nihče navesti nobenega utemeljenega očitka proti njemu. Toda dela vajej tudi sedaj ni miroval, ni se užaljen odtegnil čebelar-skemu sodelovanju. Poglobil se je v vzrejo matic in vršil v okviru Čebelar-skega društva pionirsko delo na tem področju pri nas Slovincih. Imel je predavanja o tem predmetu ter ustanovil končno plemenilno postajo v Kamniški Bistrici, ki nosi sedaj tudi njegovo ime.

Nepozaben bo ostal spomin na pokojnega prof. Verbiča tudi Ljubljanski čebelarski družini, bivši Ljubljanski čebelarski podružnici, katere pred-sednik in gospodar je bil dolgo vrsto let. Predvsem njegova zasluga je, da se je tako razmahnila, da ima sedaj že dve lastni parceli in tri velike čebel-njake za spomladansko, hojevo in ajdovo pašo ter vse potrebno čebelar-sko orodje. Neštetokrat je poleti sedel na kolo ter odhitel na naš »vrtec« v Tomišlju tik pod skrivnostnim Krimom, kjer je oskrboval in opazoval svojo čebelno družino na tehtnici v nadstropju društvenega čebelnjaka. Ta je bila naš barometer za hojo. Kadar se je dvigal, je pokojni z utripajočim srcem preiskoval na Krimu pod hojami listje, če ni morda pokapano. Če je bilo, je takoj nesebično alarmiral čebelarje: hoja medi!

Ni pa poznan prof. Verbič samo po Sloveniji; čebelarji vse Jugoslavije so ga pred vojno poznali. Bil je odbornik Zveze jugoslovanskih čebelarskih društev, nekaj časa celo predsednik.

Čebelarsko delo ga je vodilo tudi v inozemstvo. Tako se je udeležil seveda dolgo pred vojno velike čebelarske razstave in čebelarskega zbora v Lipskem. Kamor je šel, je gledal z odprtimi očmi in prinašal v domovino nove poglede in jih koristno združil z domačimi.

Kaj je pomenil pokojni prof. Verbič za Sadjarsko in vrtnarsko društvo, katerega blagajnik je bil 25 let, bodo ocenili sadjarji in vrtnarji.

Prof. Josip Verbič se je rodil 22. marca 1869 v Brezovici. Dovršil je me-ščansko šolo in učiteljsiše, služil kot učitelj v Litiji in Višnji gori, medtem se je pa ves čas skrbno pripravljaj za izpit iz prirodopisa in kmetijske stroke, ki ga je naredil na Dunaju in ki ga je usposobil za profesorja na učiteljskih. In tako je bil premeščen na učiteljsiše v Ljubljani, kjer je deloval do upokojitve. Tam se je tudi začel baviti s čebelarstvom. Uredil je na zavodskem vrtu ličen čebelnjak, ker je potreboval čebelne družine za praktično poučevanje čebelarstva na zavodu. Dolga vrsta učiteljskih gene-racij je šla skozi njegove skrbne roke. Za časa prve svetovne vojne je neustrašeno branil učence, ki jih je obtoževala Slovincem sovražna oblast. Kjer je le mogel, je storil dobro. Zato se ga tudi njegovi učenci hvaležno spominjajo.

Slava njegovemu spominu!

*

Pogreb dragega nam pokojnika se je vršil dne 21. aprila ob lepi udeležbi njegovih znancev in prijateljev. Ob krsti sta se poslovila od njega s toplimi besedami priznanja njegovega dela in s hvaležnostjo v imenu Sadjarskega in vrtnarskega društva ter Čebelarske zadruge tov. F. Kafol in Fr. Cvetko.

Nenavaden začetek letošnjega čebelarskega leta

Začetek letošnjega čebelarskega leta je bil tak, kakor že dolgo ne. Že v decembru je bilo na pol pomladansko vreme, skoro ves januar so čebele po malem izletavale. Mrtvic je bilo izredno malo, poraba medu prav majhna, kakor sem mogel na hitro ugotoviti ob lepem, sončnem dnevu. Matice so začele zelo zgodaj zalegati, ponekod že okoli božiča, sodeč po mrtvih mladiah, ki so jih čebele tu in tam izvlekle na brade. 9. marca se je v nekem panju štirisarjarju košatil med čebelami celo krepak trot. Tudi stric Matic mi je pravil, da je v tistem času opazil trota pri žrelu. To je gotovo nenormalen pojav, ki je prezgoden tudi za zgodnjo spomladansko pašo; čebelarja navdaja s strahom pred vremensko reakcijo. 2. februarja sem našel med panji precej takih, kjer so čebele že dobro podsedale — znamenje, da so bile močne in da so imele že precej zalege.

14. februarja je res prišla reakcija, vreme se je temeljito izprevrгло ter je kmalu zapadlo mnogo snega; temperatura je padla celo na 20° C in več pod ničlo. Matice so popolnoma prenehale z zaleganjem. O tem sem se prepričal okoli 10. marca, ko sem ponovno na hitro pregledal nekoliko družin, ker se je vreme zopet izboljšalo. Našel sem zalego, večinoma mešano, vendar le na enem satu in še to na zelo majhni površini. Prejšnja zalega se je medtem bila vsa plegla in so se družine tako namnožile z lepim številom mladic. Nikjer pa nisem opazil, da bi bile čebele pometale zalego iz celic; niti najmanjšega sledu ni bilo o tem. Gogovoril sem tudi z mnogimi čebelarji, pa se ni nobeden glede tega pritoževal. Matica je bila zalegla, kakor pač kranjice ob čebelarski spomladi previdno zalegajo, le toliko jajčec, kolikor je mogla družina zalege ogrevati tudi ob mrazu. V februarškem poročilu obveščevalnih postaj sicer čitam, da so v Bregu pri Trziču čebele izmetale iz celic toliko zalege, da je bilo na dnu panja vse belo. Ker drugod tega gotovo ni bilo, bi se bilo pri tem primeru treba prepričati, ali je bila nenadna zima edini in pravi vzrok temu neugodnemu pojavu.

14. marca sem prepeljal čebele na spomladansko pašo. Čez teden dni sem ugotovil, da so matice neverjetno hitro razširile svoja gnezda. Obilica obnožine, ki je v Ljubljani ni bilo, velika zaloga medu, lepo število nedavno izleglih mladic, poleg tega lepo vreme in zavetna, prisojna lega, vse to je zaleganje tako zelo pospešilo. In tako se bodo družine letos zgodaj okrepile in izkoristile zgodnjo pašo — če je kaj bo.

Pri tej priložnosti hočem nekoliko izpregovoriti v obrambo naše kranjice glede sodbe, ki jo je izrazil o njej v januarski—februarski številki »Pčelara« urednik prof. N. Divac.

Popolnoma nepravilna je njegova trditev, češ da je znano, da italijanska in naša kranjska čebela dasta zgodnjo zalego, to pa da se ne smatra kot dober pojav niti kot dobro svojstvo. Naša čebela se zelo razlikuje od italijanske in ju torej ne smemo izenačevati. Prof. Verbič piše v svoji knjigi »Vzrejjamo najboljše čebele«, da italijanske čebele začno zalegati že meseca decembra, to seveda redno, da zalegajo obilno le v začetku pomladi, pozneje pa močno popuste. Naše matice začno z zaleganjem najmanj mesec dni pozneje, zalega se širi v začetku počasi, šele pozneje bolj hitro, tako da ni nobene nevarnosti, seveda v normalnih razmerah, da bi čebele morale

metati zalego iz panjev. Zato se slovenski napredni čebelarji borijo s tako vnemo proti razširjanju italijank, oziroma proti bastardiranju kranjic z italijankami. V svojem dolgoletnem čebelarjenju še nisem doživel, da bi mi čebele prezgodaj zalegale in potem metale zalego iz celic, pa tudi slišal nisem o tem. Če naj matica začne z zaleganjem šele marca, kakor želi tovariš urednik Divac, je nemogoče, da bi družine po zakonu 40 dni pri začetnem počasnejšem razvoju prišle do potrebne moči o pravem času, n. pr. za pašo na sadnem drevju ali akaciji.

V isti številki »Pčelara« se pritožuje neki čebelar, da mu čebele niso na višku, ko zacvete akacija. Vremenske razmere pa v srbskih krajih gotovo niso slabše kakor v Sloveniji, kvečjemu boljše.

Tov. Divca prosim, naj ne misli, da lomim kopje za kranjico, ker je naša, ampak zato, ker je dobra, saj je znana po vsem kulturnem svetu.

Savinjska:

Matica-trotovka

Veliko matic sem videla v svojih čebelarskih letih v svojem in tudi v drugih čebelnjakih, a tako lepo, kot je bila v mojem panju št. 5, pa le redko.

Panj je v letu 1946. natihoma prelegel, kar sem opazila pri jesenskem pregledu. Poleg štiriletne belo označene mamice se je na istem satu živahno kretala nova, krasna matica ter pridno zalegala. Moje oči se je niso mogle dovolj nagledati. Preden sem sat vrnila v panj, sem jo previdno rdeče označila. Družina je bila prvovrstna z obilno zimsko zalogo, nameščena v medišču, da prezimuje.

Ker pa zima leta 1946/47 ni bila naklonjena čebelicam, zlasti v mediščih, je družina čez zimo močno oslabela. Do normalne okrepitve ji je pomagala pri prvem pregledu rezervna družina iz medišča sosednjega panja.

Radovedna, kako moja ljubljenska zalega, pregledam panj 6. aprila na velikonočno nedeljo. Pet satov ploskoma zaleženih s samo čebeljo zalego mi je bila dovolj jasna priča o prvovrstni matici in družini. Takoj si napravim načrt, da si iz tega panja vzredim čim več mladih matic. — Človek obrača, Bog obrne. Pri pregledu mi matica neopaženo odleti ali pade na tla. To smolo sem ugotovila šele popoldan pri pregledu sosednjega panja. Moja nečakinja, ki je pazno sledila temu pregledu, me nenadoma opozori: »Teta, poglej! Matica ti je padla na tla, pazi! Po nogi ti leze.« Takoj jo poberem. Na svoje veliko presenečenje ugotovim, da je matica iz panja št. 5. Revica, celi dve uri je tavalala po čebelnjaku. Čudno, da je nihče ni pohodil, ker je bila ta dan stalna družba v čebelnjaku. Nekaj časa jo držim v roki, vsi jo opazujemo. Počasi se premika — znak, da je premražena. Končno je spustim med zaležene sate. Čebelice, razburjene zaradi njene odsotnosti, jo z veseljem sprejmejo ter se nato kmalu umirijo.

Panj zaprem ter ga pustim 26 dni popolnoma v miru. Pri ponovnem pregledu 2. maja pa kar ostrmim: nikjer nobene čebelje zalege več, samo trotovska, in sicer vseh vrst starosti. Prvi trotje so že zapuščali svoje čebelje celice. Sedem na klop in se zamislim. Kaj je vzrok ti nagli spremembi zaleganja? Jeli mogoče prehlad? (V čebelnjaku je takrat kazal toplomer 11° C.) Ali je bil vpliv mraza tolik na semenski mošnjiček? Zakaj še leže neoplo-

jena jajčka? Zakaj si niso čebelice vzredile še iz čebelje zalege novo matico? Vse kaže, da v takem primeru ne odločajo čebelice. To zadnje vprašanje še lahko preizkusim. Takoj poiščem sat z jajčki in ga dam trotovcu iz radovednosti, kaj bo napravil. Čez tri dni pregledam sat: nikjer nobenega matičnika. Nato odvzamem matico in čez štiri dni zopet pregledam. Tu najdem dva matičnika z matično zalego, seveda že iz čebeljih žerk. Matičnika odstranim, vržem v panj strok zmečkanega česna ter mu takoj pridam še eno rezervno družino z enoletno matico. S tem je dobil panj zopet normalno stanje, moj zapisnik pa eno zagonetko več.

Vsem starejšim čebelarjem je še v spominu zima leta 1928/29. Moji panji v spodnji vrsti so imeli vsi za dlan veliko drsališče, na vratih pa za slamnicami prst debelo sreža. Zaradi moje pozabljivosti je bil panj št. 4 pomanjkljivo zapažen, kar se je občutno maščevalo. Samo za peščico čebel z mlado matico je ostalo, vse drugo je pobrala zima. Združena z brezmatično družino je matica normalno zalegala, dokler ni prelegla. Nad polovico matic mi je tisto leto preleglo, a nenormalno ni zalegala nobena. Vsekakor se mi zdi čuden gornji pojav. Kdo izmed čebelarjev-strokovnjakov bi mi dal v tem pogledu kaj več pojasnila?

V veseli dobi rojev

Ta dva sta posekala Nežiko iz prejšnjega »Čebelarja«. Nežika le naj gleda, da si bo našla čimprej zakonskega druga, pa bosta dobila tudi lepa dva roja hkrati ter si ju lepo razdelila.

Petdesetletnica srbskega čebelarskega lista Pčelara

Letos slavijo tudi bratje Srbi petdesetletnico rojstva svojega čebelarskega lista. Ker je nekolikokrat prenehal izhajati, ima za seboj le 44 letnikov. Napredni srbski čebelarji so začeli v njem takoj s propagando za napredno čebelarjenje v modernih panjih s premakljivim delom. V začetku list ni imel lahkega dela, ker je bilo staro čebelarstvo pretkano z ninogo tajinstvenosti in praznoverja; saj so ljudje verovali, da je čebelarstvo posel, ki ga lahko opravljajo samo od boga izvoljeni ljudje, obdarovani z različnimi čarovnijami in nekimi posebnimi sposobnostmi.

Pčelar je razpravljal o vsem, kar napredni čebelar mora vedeti o čebelni družini, o njenem življenju in razvoju, o zanimivem odnosu čebele do rastlinstva, o njenih boleznih in sovražnikih, pa seveda tudi o panjih.

Pčelar in tudi Srbsko pčelarsko društvo, ki je bilo ustanovljeno približno leto dni pred listom, sta lahko ponosna na svoje delo in na svoje uspehe, napredno čebelarstvo se je razmahnilo do velike višine. Trdo borbo pa bijejo srbski čebelarji še vedno za enotno obliko panja in velikost satnika. Tu smo jih mi Slovenci znatno prehiteli, ko smo se že davno odločili za enoten listovni, danes splošno veljaven in razširjen AŽ-panj in za enotno racionalno (Gerstungovo) mero satnika 41×26 cm (zunanja mera). Morda bi bila pri nas ta borba tudi tako trdovratna in brezplodna, če bi to vprašanje bili reševali pred tako velikim forumom kakor bratje Srbi, toda imeli smo srečo, da je genialna zamisel Antona Žnideršiča ustvarila panj, ki je z lahkoto zavladal po vsej Sloveniji.

V srbskih krajih je danes razmeroma malo čebelarjev, ki bi se zadovoljili s kakim obstoječim panjem, ampak »izboljšajo« na njem to ali ono ter tako ustvarjajo vedno večjo zmedo. Tam torej najdemo podolžne, listovne, Dadant-Blattove in še drugih vrst panje, vse pa najrazličnejših velikosti. Posamezni čebelarji se zavzemajo tudi za najrazličnejšo velikost sata, od 6 do 13 cm² površine in gre pri tem mnogokrat za razliko kvadratnih centimetrov in celo milimetrov. So čebelarji, ki tako rekoč vsako leto spremenijo sistem panja in velikost satnika, ali pa imajo same različne panje, kakor jih je pri nas imel pred kakimi 40 leti čebelar Štampfel v Cirkovcih na Štajerskem.

Mnogi srbski čebelarji se danes že zavedajo, kakor tudi mi Slovenci, da se kmalu na bo dalo več čebelariti brez prevažanja, saj pravijo, da »na osovini rodi med«. Treba se je torej odločiti za panj, ki je pripraven za prevažanje, ne sme imeti ne prevelikega pa tudi ne premajhnega sata, zelo važna je dobra ventilacija, da se družine med vožnjo ne zaduše.

Toda ni vse panj, več je paša, pravilno oskrbovanje čebelnih družin in zlasti dobre matice; te pa dobimo le s selekcijo, na plameniščih, kjer se pariyo najboljše matice z najboljšimi troti. Za oplemenjevanje smo se Slovenci že odločili ter ga že izvajamo, dobro bi bilo, če bi se ga lotili tudi bratje Srbi.

Srbskemu čebelarskemu društvu in njegovemu Pčelaru želimo, da bi težki boj za enotnost panja in satnika čimprej dobojevala ter da bi s svojim delom imela čim več uspeha.

V naši vasi je živel pred leti možak, ki je prekoračil šestdeseto leto. Bil je dobričina, le žal, da je imel to bolezen, da je moral tudi on imeti, kar je videl drugod. Imel je golobe, da so mu trgali slamnato streho; spomnil se je, da bi bilo dobro, če bi imel tudi mleko doma. Zato kravico v hlev, čeprav ga je stal liter mleka trikrat več, kot je bil na trgu. Slednjič je sklenil, da postane še čebelar, češ včasih je le dobro, če ima človek kaj, da namaže na kruh. Bilo je takrat slučajno nekaj let malo bolj medenih, da smo čebelarji dobili vsaj nekaj za trud. Zato je ta možak trdno sklenil, da postane čebelar. Pozimi si je postavil majhen čebelnjak in pridno delal panje, da ne bo potem v zadregi zanje. Spomladi je kupil nekaj kranjičev za začetek, od teh je dobil nekaj rojev, nekaj smo mu jih podarili sosedje; tako je bil v devetih nebesih. Kadar sva se sestala, sploh ni govoril drugega kot o čebelah. Žena se je nekaj časa jezila, ko pa je videla, da vse nič ne pomaga, mu je pustila veselje; vedela je, da se bo kmalu unesel in zopet vse pustil. Večkrat sem okoli vogala prisluškoval njegovim čebelarskim znanostim. Saj mi je že prej pravil, da se dobro razume na čebele in da vse zna, ker so jih imeli pri hiši, kjer je v mladosti služil za pastirja. Videl je gospodarja, kako je s kosami zvonil, kadar je bil roj v zraku, da bi ne pobegnil. Pomagal je tudi jeseni pri podiranju kranjičev in dobil za to kos satja za malico. A od tega je minilo že 50 let in v tem času človek marsikaj pozabi, še kar je prej dobro vedel. -

Iz te dobe mi je povedal mično zgodbo, kako so čebele ozdravile hromega berača. Otroci so z rmanom razdražili čebele in pobegnili. Po stezi jo primaha star kruljav možic s košem na hrbtu. Nič hudega sluteč gre počasi naprej, nenadoma pa se usujejo čebele vanj; nekaj časa se jih otepa z rokami in palico, ko pa vse skupaj nič ne pomaga, koš s hrbita in na glavo z njim. Ker tudi koš ne ukroti čebel, ga vrže z glave in skoči v najgostejše grmovje, jn tam se končno reši čebel. Mimo te hiše ga ni bilo več, pravil pa je sosedom, da so ga čebele sicer hudo zdelale, pomagale so mu pa toliko, da se je rešil revmatizma in je potem lahko hodil brez palice.

Zašel sem nekoliko v stran, upam, da ne bo zamere. Ker je bil ta čebelar slabo podkovan v čebelarski vedi, smo mu ob rojenju pomagali drugi, da je šlo vse v .edu. Bilo je vse leto slabo vreme, zato je najtežje šele prišlo. Čebele niso dobile niti zase, treba je bilo seči v žep za sladkor ali pa združiti. Sladkorja pri društvu ni bilo, treba ga je bilo preskrbeti pri trgovcih. Vprašal sem možaka, kaj bo naredil, koliko bo kupil sladkorja, ker sem videl, da bi najraje pustil vse družine čez zimo. Začel se je umikati, da ne ve, kako bo, da je trda za denar, pa nekaj si bo pritrgal in jih oskrbel. Ko sem imel svoje družine že vse oskrbljene za prezimovanje, sem pogledal še k njemu. Povedal mi je, da je kupil še en cel kilogram sladkorja in ga ravno sedaj poklada. Pokazal mi je lesene pitalnike, katerih vsak je držal komaj $\frac{1}{10}$ litra in rekel, da je vsakemu panju dal že po dvakrat. Dejal sem mu, da je to le kaplja v morje in če misli še naprej nositi naslov čebelarja, naj da toliko, da bodo imele dosti. Rekel je, da bi rad, pa ne more, še za to se žena jezi, da bo vse v čebele vtaknil, kar zasluži. Pustil sem ga v njegovi modrosti, le žal mi je bilo čebel, ker sem videl, da ne bo noben panj dočakal pomladi.

In res, ko so se pri meni pomladi veselo prašile, je bilo tam vse tiho. Pogledal sem in videl, da so se moje slutnje uresničile. Vse družine so se preselile tja, kjer ni borbe za obstanek. Telesa so pustila v panjih in te je čebelar stresel na gnoj. Satje je pustil v panjih, mislil je zopet začeti z roji, vendar do tega ni več prišel. Preselil se je tudi sam za čebelami, satje so uničile večje, panje so njegovi nasledniki pokurili in čebelnjak predelali v drvarnico, tako da danes o čebelarstvu ni več sledu. Spomnim se pa tega moža vselej, kadar grem mimo njegove hiše.

Nisem napisal teh vrstic, da bi blatil spomin tega sicer dobrega moža. Žal, da se je polotil posla, ki zanj ni imel poklica. Ako kje, velja pri čebelarju pravilo, da je veliko poklicanih, a malo izvoljenih. Posebno slaba leta so sito, skozi katero vse pade, kar ni res čebelar. Tudi lanska zima je pri marsikaterem čebelarju naredila svoje; lansko leto je bilo slabo, čebele niso dobile zadosti, sladkor je prišel prepozno in vzimljenih je bilo dosti panjev s premajhno zalogo. Včasih so rekli, da do svečnice ostane vsak panj, če ima le malo medu, in da jih največ pade potem, ko se začne zalega. Zato je dolžnost vsakega čebelarja, kdor v upanju na sladkor pušča slabiče, da jim v prvi priliki priskoči na pomoč in reši, kar se da rešiti. Za mnogo panjev pa je večkrat že prepozno, če je zima dolga.

Toliko je že stala ta bolezen slovenske čebelarje, vendar jih ne izuči, da bi pustili rajši manj družin, pa tiste dobre in preskrbljene s hrano do aprila, ker se takrat v ugodnem vremenu že dobi kaka kaplja medu v naravi. Jaz se držim tega, da zima nikdar nič ne pusti in v vseh letih mojega čebelarjenja mi še ni zaradi lakote padel niti en panj.

† Fr. Ločniškar:

Ko čebelar Jaka nima tobaka...

Jezen čebelar je Jaka,
kadar manjka mu tobaka;
vse mu napak gre takrat,
sika kot razjarjen gad.

Če s tobakom prideš k njemu,
znašla bosta se v objemu,
ginjen ti bo do solza
in hvaležen iz srca.

Ko je manjkalo tobaka,
si je le s težavo Jaka
več zavitkov pridobil,
dva pa kot rezervo skrnil.

V tem zalezle na cvetlice
so škodljive mu ušice,
Dal rezervo je v vodó,
pa uši poškopil z njo.

Skoda je biló tobaka,
a bo dober še za Jaka —
kar na sonce hitro z njim,
boljši bo kot listja dim.

Po papirju ga razgrne,
sam pa v čebelnjak se vrne,
da medtem kaj uredi,
ko tobak se mu suši.

Za ulnjakom tam je loza,
v njej se pase lačna koza;
ta zaleze za ulnjak
in se spravi nad tobak.

Ravno zadnji ji je drobček
v nenasitni zginil gobček,
ko opazi Jaka to —
a prepozno je biló.

Jezen res lahko je Jaka,
ker bo stradal spet tobaka;
zraven še rezerva vsa
je po kozjem grlu šla.

Čebelar Jožef Močan v Celju 75 letnik

Jubilant se je rodil v župniji Kostanjevica na Dolenjskem dne 15. marca 1875 kot sin kmečkih staršev. Leta 1894. je bil poklican k vojakom k domačemu polku št. 17. Pri »Janezih« je služil celih 16 let, dokler ni stopil leta 1910. v državno službo pri davčni upravi v Postojni. Po prevratu leta 1918. je bil premeščen k davčni upravi v Celju, kjer je leta 1952. po 45letni, večkrat pohvaljeni službi kot višji davčni kontrolor stopil v zaslužni pokoj. Pa ni v pokoju miroval, ampak je veliko let uspešno deloval kot načelnik pri uradniški Celjski trgovski in kreditni zadrugi. Prve svetovne vojne se je moral tudi udeležiti in je dosegel čin kapetana. Že kot mlad kmečki sin se je tov. Močan rad bavil s čebelarstvom in ga še danes ni opustil. Vsak dan in pri vsakem vremenu potuje k svojim čebelam in jih skrbno neguje. Rad tudi pomaga s svojimi strokovnimi nasveti drugim čebelarjem, če je treba. Dolgo vrsto let je bil tudi odbornik bivše čebelarske podružnice v Celju.

Vsi prijatelji čebelarstva želimo iz vsega srca tovarišu Močanu, da bi še mnogo let obhajal na strani svoje pridne družice zdrav in čil svoj rojstni dan.
Jožko.

Lojze Janžekovič: Nekaj iz Dalmacije

Slišal sem mnogo o bogati čebelni paši v Dalmaciji in na bližnjih otokih, toda želja, da bi obiskal te kraje in čebelarje, se mi je izpolnila šele lansko poletje.

Na svojem potovanju po jugu sem se dalje časa ustavil v Splitu. Tamkaj sem obiskal čebelarja, ki je čebelaril v splitskem predmestju z dvajset ameriškimi panji Langstrothove mere. Čebele so pred panji leno posedale in posamič izletavale, saj je bil avgust, ko je tam brezpašna doba. Pomladna paša je tamkaj na višnji, češnji, resju, pozneje na kadulji, ki je pa ni mnogo v okolici Splita. Čebelar, ki sem ga obiskal, je točil samo 6 kg na panj, kar je dokaj malo, saj je v Dalmaciji to leto bilo znano kot zelo dobro. Nekatera leta je prevajal čebele na pašo v Kaštel Stari, a brez uspeha. Tako sem prišel do zaključka, da tudi v Dalmaciji ni povsod dobra paša. Pravil je, da čebelarstvo bolj uspeva na otokih. Po prijateljskem razgovoru, ko mi je še postregel s kaduljevcem, sem se poslovil in sklenil drugi dan obiskati Hvar.

Ta otok je res miren, kakor nalašč za oddih; blagor tistemu, ki si v poletju lahko tam privoščiči počitnice! Še istega dne sem obiskal tamošnjega čebelarja. Po prvih njegovih besedah sem spoznal, da čebelarji z uspehom. Povedal je, da so to leto točili na rožmarinovi paši 20 kg na panj. Paša na rožmarinu se tu začneja proti koncu januarja in traja v presledkih tja v april. Pozimi je tu okrog 12° C nad ničlo, na bližnjih manjših otokih pa celo nekaj stopinj več. Družine se tu začno razvijati že januarja. Redno rojijo čebele aprila in kmalu nato se začne paša na kadulji, ki v Dalmaciji odlično med. Čebelarji so trdili, da se v cvetu, kadar med, vidi medena kapljica. Paša na kadulji traja do 4 tedne. Če je vreme ugodno in je dovolj dežja v času, ko se rastlina razvija, je paša dobra in čebelarji točijo tudi dvakrat toliko kot so letos.

V mnogih krajih je ta koristna rastlina skoraj že izginila, ker jo uporabljajo v zdravilne namene in jo izvažajo celo v prekomorske kraje. Čebelarji s Hvara vozijo svoje čebele v pašo na kaduljo v Metković ob Neretvi; ko se tu paša konča, jih postavijo v Ljubuški. V obeh krajih je mnogo kadulje. Po končani paši na

kadulji in razni mani, ki se pojavlja na nizkem rastlinstvu, posebno v Metkoviću, počakajo jeseni in takrat peljejo čebele z ladjo domov v naslednjo pašo, jesensko resje, ki cvete septembra. Ako je kaj dežja v avgustu, je tudi ta paša lahko prav dobra. Naj še omenim, da je zelo veliko resja na Paklenih otokih v bližini Hvara. Po tej paši sledi majhen odmor, nakar sledi rožmarinova paša.

Pašne razmere so bile že nekaj let v Dalmaciji dobre. Ako začno mediti rastline, mede odlično, ker je toplo podnebje; slede pa dobrim letom tudi na Hvaru leta brez točenja.

Tamošnje čebelarje zavidam, ker jim ni treba čebel zazimovati. Nimajo skrbi, kakor jih imamo mi, kako bodo čebele prezimili, kadar imajo kaj gozdnega medu v vališču. Kadar pri nas nastopa mraz, se tam približuje spomladanska paša.

Po kratkem bivanju na Hvaru sem se poslovil od prijaznih čebelarjev in od kraja, kjer raste oljka, duhti rožmarin pod vedno jasnim nebom, kjer živi pošten Dalmatinec.

Ladja se je počasi pomikala iz hvarskega pristanišča. Sonce je tonilo daleč za morjem. Zahod je plamenel v zarji in žarki so se lomili kot svetlikajoči biseri na morski gladini...

† Fr. L.:

Po našem Prekmurju

Prilika je nanesla, da sem si bežno ogledal oni del Prekmurja, ki se razprostira severno od Murske Sobote, tako imenovano Ravensko in Goričko. Ze ti dve imeni kažeta značaj te zanimive krajine. Poleg naravnih posebnosti zanima čebelarja na potovanju vse, kar je količkaj v zvezi s čebelami.

Avtomobil drči sicer s precejšno brzino po veliki ravnini, vendar opazimo z njega poleg značilnih preprostih hišic mnogokje tudi kak čebelnjak. To so navadno bolj skromne stavbe, v njih pa panji različnih sistemov, ki drugje v Sloveniji niso v rabi. Vmes vidimo še koše.

Velika ravnina z obseznimi ujvami in travniki nudi tudi čebelarjem dovolj cvetja v vseh letnih časih. Ob mejah in potih vidiš grmoyje akacije in tudi vrbovje, ker je svet v ravnini nekoliko močvirnat. Povsodi sejejo mnogo ajde, ki navadno prav dobro medí.

Pri Bodoncih se začne gričevnat svet, obraščen z lepimi gozdovi, vmes pa je mnogo akacije. To je Goričko. Peljemo se strmo navzgor in zopet v velikih ovinkih navzdol. Okrog hiš vidiš povsodi lepe nasade sadnega drečju, ob poslopjih pa vinsko trto. Nekje ob cesti opazimo opuščeno pokopališče, vse zaraslo z akacijo. Nenavaden je pogled na kamnitne spomenike v tej goščavi. Zanimivo je, da so v teh krajih skoro povsodi pokopališča brez ograj. Ker je bilo ravno o Vseh svetih, so bili vsi grobovi okrašeni z živobarvnim umetnim cvetjem. Med barvami prevladuje vijoličasta.

Ustavimo se v Gornji Lendavi. Na višini je mogočen grad nekdanjih grofov, ki so pa zbežali v svojo matično deželo. Večji del vasi leži na severozapadnem vznožju tega hriba. Tu je nekako središče Goričke, a nima zdaj drugih uradov kot pošto.

Zvečer sem prišel v stik tudi z nekaterimi čebelarji. Značilno je njih mehko prekmursko narečje, ki mu mora trdi Kranjec dobro prisluhaiti, sicer mu uide marsikak smisel razgovora. A čudil sem se preprostemu čebelarju, ki je v pogovoru z menoj takoj obrnil govor po naše. Zanimalo me je, če mu ne dela težav naša pisana beseda, in izvedel sem, da razume vse. Med drugim prebira tudi Sloven-

skega čebelarja in mu je jasno, kar bere tu. Mož je že obiskoval šolo pod bivšo Jugoslavijo, a našo pisano besedo razumejo tudi starejši. Pod Madžari so se sicer učili v šoli tudi slovenščine, a le po nekaj ur in v prekmurskem narečju.

Čebelarstvo je v tem koncu Goričke prav lepo razvito in tudi pašne razmere so ugodne. Letos je dala precej medu smreka. Zanimajo se tudi za moderno čebelarstvo in uvajajo AŽ-panje. Lepo urejeno čebelarstvo ima tamkajšnji zdravnik. Pri njem dobe sosedni čebelarji tudi točilo, kadar nanese potreba.

Pod madžarsko okupacijo so dobili čebelarji prvo leto dovolj sladkorja za pitanje, pozneje pa so jim ga računali tako drago, da ga ni bilo mogoče kupiti. Zadnja leta okupacije bi ga bili dobili v zamenjavo za med, to pa v takem razmerju, da čebelarji niso šli na te limanice.

Kljub temu da so bili ti kraji proti koncu druge svetovne vojne prehodno ozemlje za napredujoče ruske in bolgarske čete, čebelarstvo pri tem ni trpelo.

Zal, da je bil čas našega bivanja pri veselih Prekmurcih tako kratko odmerjen. Vsi pa, ki smo zašli tja, smo sklenili, da se vrnemo ob prvi ugodni priliki za daljši čas. Saj smo v teh nekaj dneh videli mimogrede mnogo zanimivosti, posebno pa je vzbudilo naše zanimanje dobrodušno in mehko prekmursko ljudstvo, ki je pod večstoletnim tujčevim jarmom ohranilo svoj jezik in svoje običaje ter pravo slovensko duševnost: miroljubnost, medsebojno prijateljstvo in veselo нрав.

Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje

Do 14. februarja se je nadaljevalo milo, skoro spomladansko vreme, ki smo se ga že navadili v januarju. Čebele so donšale obnožino z leske, jelše, teloha, zvončkov in ive ter iskale vodo, iz česar je bilo sklepati, da so že gojile zalego. Tedaj je pa nanagroma nastopil mraz, ki je večini krajev Slovenije prinesel najmanj 25 cm, ponekod pa preko pol metra snega. Zemlja je bila pod snežno odejo v dneh od 17. februarja do začetka marca. V prvi tretjini so postaje beležile najnižjo toploto od +6 (Moščenička draga) do -4° C, v drugi od -3 do -15° C, v tretji dekadi pa že od +1 (Moščenička draga) do -24° C. Nastopila je prava zima. Čebele so se stisnile v zimsko gručo, tako da ponekod niso mogle ogrevati vse zalege. Obveščevalec iz Brega pri Tržiču poroča, da so je toliko izmetale iz celic, da je bilo na dnu panja kar belo.

Mesečni povpreček za	Toplina	Izlet	Poraba
februar	+ 0,93 °C	8 dni	1,17 dkg

Virmaše—Skofja Loka. Prva polovica meseca je bila lepa, topla, brez snega. 2. februarja so prinesle čebele prvo obnožino, 14. februarja pa zadnjo, ko je nastopil mraz. Da so panji že zaleženi, se je videlo iz donosa vode, a mraz v drugi polovici meseca je čebele zopet potisnil v zimski počitek. Do sedaj so bile vse družine zdrave in v redu. Računali smo na zgodnjo spomlad, a narava ima svoje muhe. Januarja sem spal pri odprtem oknu, koncem februarja pa ob kurjeni peči.

Moščenička Draga. Ves mesec so čebele obirale rožmarin, v sredini meseca so začele nabirati na mandljih, koncem meseca pa na slivah. Imajo že po tri sate zalege.

Novo mesto. Desetletni toplotni povpreček za mesec februar je +2,10° C. letošnja srednja mesečna toplota pa znaša le +1,24° C. Poraba zaloge je 26 dkg izpod desetletnega povprečka.

Podroben pregled za mesec februar 1948

Opazovalna postaja	Višina nad morjem	Panj je na teži						Toplina zraka						Dni je bilo																		
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil		najvišja v		srednja mesečna		zletnih		deževnih		snežnih		oblačnih		pol jasnih		jasnih		vetrovnih				
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri-	po-	dobil	rabil	dne	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.		
		mesečni tretjini dkg						mesečni tretjini C°						mesečni tretjini C°																		
Breg-Tržič	483	—	—	—	40	70	30	—	—	140	—	—	13	10	7	—3	-10	-11	1,12	10	—	—	5	12	5	12	7	7				
Kranj-Strazišče	385	—	—	—	50	50	30	—	—	130	—	—	10	11	3	1	-12	-15	0,84	12	—	—	3	3	20	6	7	7				
Vrmaše-Skofja Loka	361	—	—	—	80	40	30	—	—	130	—	—	11	8	3	0	-9	-15	0,40	9	1	4	12	7	10	19	19	19				
Kalce-Logatec	485	—	—	—	60	40	20	—	—	140	—	—	10	10	0	-4	-10	-22	-1,43	8	—	—	6	8	12	3	9	9				
Moščen. Draga-Opatija	3	—	—	—	60	50	60	—	—	170	—	—	12	12	8	6	-3	1	5,62	15	3	3	5	5	9	14	14	14				
Bistra-Borovnica	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	6	-1	-7	-16	1,93	8	2	4	8	5	12	13	13	13				
Verd-Vrhnik	290	—	—	—	20	20	25	—	—	65	—	—	15	10	6	-1	-10	-19	1,25	9	—	—	4	12	5	12	11	11				
Brest-Barje	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	4	-1	-12	-15	-0,85	5	1	7	9	8	12	17	17	17				
Zerovnica-Cerknica	551	—	—	—	80	50	15	—	—	145	—	—	10	9	5	-4	-12	-20	-1,15	12	1	3	11	7	11	6	6	6				
Ribnica	500	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Ponoviče-Litija	390	—	—	—	65	75	20	—	—	125	—	—	15	12	8	-2	-10	-20	1,91	8	1	4	13	5	9	7	16	16	16			
Krka	300	—	—	—	55	15	55	—	—	105	—	—	17	19	6	0	-12	-20	1,48	2	—	—	15	—	9	—	5	5	5			
Livold-Kočevo	459	—	—	—	25	40	40	—	—	95	—	—	13	12	10	-1	-13	-17	2,37	8	—	—	4	12	13	4	14	14	14			
Pluska-Trebnje	207	—	—	—	30	35	30	—	—	80	—	—	13	5	15	-2	-5	-19	1,00	8	2	4	11	6	11	25	25	25	25			
Dob pri Mirni	254	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Grm-Novo mesto	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Novo mesto	180	—	—	—	55	45	20	—	—	120	—	—	13	11	6	-1	-9	-15	1,24	13	3	7	11	7	11	14	14	14	14	14		
Crnomelj	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sv. Lovrenc na Pohorju	442	—	—	—	15	25	25	—	—	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Selnica ob Dravi	324	—	—	—	60	50	10	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovenska Bistrica	288	—	—	—	40	15	20	—	—	75	—	—	14	8	7	-2	-11	-19	0,17	7	—	—	4	7	13	9	17	17	17	17	17	
Donačka gora	320	—	—	—	110	20	20	—	—	150	—	—	15	10	5	-3	-10	-21	0,70	3	3	4	14	6	9	6	6	6	6	6	6	6
Sv. Lovrenc na Drav. p.	235	—	—	—	80	25	25	—	—	130	—	—	12	8	7	-3	-11	-24	-0,41	6	—	—	6	9	12	5	20	20	20	20	20	20
Turški vrh-Zavrč	336	—	—	—	50	40	35	—	—	125	—	—	12	7	3	-2	-9	-11	0,32	5	—	—	6	6	16	7	11	11	11	11	11	11
Bučkovci - Mala Nedelja	279	—	—	—	60	35	45	—	—	140	—	—	10	8	3	2	-8	-9	1,56	10	2	7	6	16	7	11	11	11	11	11	11	11
Cezanjevci	182	—	—	—	30	30	60	—	—	120	—	—	11	8	5	0	-8	-18	0,82	5	4	8	8	14	7	23	23	23	23	23	23	23
Pristava-Ljutomer	190	—	—	—	35	25	20	—	—	80	—	—	18	15	1	0	-10	-17	0,81	2	—	—	7	4	5	11	7	7	7	7	7	7
Prosenjakovci	247	—	—	—	10	30	40	—	—	80	—	—	14	11	0	-2	-10	-18	2,67	6	—	—	6	8	10	10	14	14	14	14	14	14

Podroben pregled za mesec marec 1948

Opazovalna postaja	Vidna nad morjem	Panj je na teži									Topolina zraka				Dni je bilo												
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih			najviša v			srednja	zletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih						
		mesečni tretjini			mesečni tretjini			dne			mesečni tretjini			me-													
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	po-	pridobil	1.	2.	3.	1.	2.	3.	sečna										
1. 2. 3.			1. 2. 3.			dne			1. 2. 3.			C°															
Tinjan-Istra	360	65	—	25	—	125	75	30	—	140	65	7	20	20	17	2	4	0	10,35	29	—	2	7	22	14		
Breg-Tržič	483	—	—	—	—	40	30	80	—	150	—	—	16	18	15	-6	-2	-3	5,61	28	3	1	4	3	27	4	
Kranj-Stražišče	385	—	—	—	—	80	120	120	—	320	—	—	15	14	17	-14	-1	-3	4,19	13	—	—	1	9	21	15	
Virmase-Skofja Loka	361	—	—	—	—	30	65	100	—	195	—	—	13	13	16	-11	0	-3	5,00	27	2	—	1	11	19	24	
Kalce-Logatec	485	—	—	—	—	60	30	30	—	120	—	—	12	15	18	-17	-2	-2	3,42	25	—	—	3	7	21	19	
Mošćen. Draga-Opatija	3	70	105	—	—	30	10	—	135	—	15	21	16	16	17	2	8	6	12,37	30	1	—	1	4	25	5	
Bistra-Borovnica	290	—	—	—	—	50	30	60	—	140	—	—	8	12	14	-9	-8	0	4,11	19	2	—	2	7	22	16	
Verd-Vrhnika	290	—	—	—	—	95	60	40	—	185	10	23	14	15	17	-13	-4	-4	4,97	24	2	—	3	10	17	18	
Zerovnica-Cerknica	551	—	—	—	—	—	—	—	—	185	10	23	14	15	17	-13	-4	-4	4,97	25	2	—	2	9	20	20	
Ribnica	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	14	16	-15	-5	-7	6,72	27	—	—	1	7	22	14	
Ponoviče-Litija	390	—	—	—	—	85	45	85	—	215	—	—	18	18	21	-12	-3	-5	8,12	28	2	—	6	7	18	23	
Krka	300	—	—	—	—	65	45	60	—	55	35	20	9	22	23	-15	-4	-5	5,14	14	1	—	—	—	31	9	
Livold-Kočevje	459	—	—	—	—	80	100	70	—	250	—	—	17	17	18	-10	-4	-7	5,90	28	—	—	—	—	—	—	—
Pluska-Trebnje	207	—	—	—	—	35	35	40	—	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dob pri Mirni	254	—	—	—	—	15	—	20	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grm-Novo mesto	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Novo mesto	180	—	—	—	—	150	100	35	—	280	—	—	16	17	22	-1	-3	-6	7,89	28	2	—	4	8	19	16	
Crnomej	156	—	—	—	—	50	70	140	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	442	—	—	—	—	25	30	35	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Selnica ob Dravi	324	—	—	—	—	120	90	120	—	330	—	—	17	17	22	-10	-5	-7	5,35	26	2	—	1	10	17	24	13
Slovenska Bistrica	288	—	—	—	—	75	95	160	—	330	—	—	16	15	20	-13	-5	-7	5,74	26	4	—	2	14	15	22	
Donačka gora	320	—	—	—	—	20	30	50	—	100	—	—	17	14	20	-10	-3	-7	6,60	15	3	—	1	2	13	16	20
Sv. Lovrenc na Drav. p.	235	—	—	—	—	35	85	165	—	285	—	—	13	15	21	-16	-3	-8	5,06	25	2	—	1	5	13	12	18
Turški vrh-Zavrč	336	5	5	—	—	30	40	50	—	100	5	10	15	20	20	-5	-3	-3	5,50	22	2	—	1	9	21	15	
Mala Nedelja	279	—	—	—	—	70	50	125	—	245	—	—	14	13	19	-7	2	-1	7,11	26	2	—	1	10	19	10	
Cezanjevci	182	—	—	—	—	30	90	170	—	290	—	—	15	17	22	-11	-2	-3	5,56	23	4	—	1	2	12	17	20
Pristava-Ljutomer	190	140	20	—	—	125	190	45	—	200	50	28	15	14	21	-9	-1	-3	5,37	22	—	—	1	6	10	15	10
Prosenjakovci	247	—	—	—	—	20	20	50	—	90	—	—	17	18	24	-10	-4	-4	7,09	21	3	—	1	3	14	14	23

Turški vrh—Zavrč. Dežomerska postaja v Zavrču je beležila v januarju 119,8 mm, v februarju pa 51,7 mm padavin.

V drugi tretjini se je vreme izpreverglo, bučala je silna snežena burja, toplota je močno padla, nastopil je zimski mraz. Nato obveščevalec še dostavlja: V poročilu je omembe vredno, da je mraz opazati tudi v dušah čebelarjev zaradi davčnih obremenitev. Zato gledamo čebelarji v ptujskem okraju zaradi slabih letin in davkov s strahom v bodočnost. (Opomba glavnega poročevalca: Najmanj dva meseca je že minulo, odkar sem Vam in sličnim na gornje odgovoril v tem kotičku. Da moj odgovor še doslej ni prispel do Vas, so krive razne muhe, ki obletavajo zdaj urednike, zdaj tiskarje, dostikrat pa še koga tretjega. Takrat sem zapisal: Iz obvestil v dnevnem časopisju in Kmečkem glasu je razvidno, da je treba v takem primeru napraviti na okrajni LO utemeljeno pritožbo, Ako se Vam je morebiti pri odmeri davka napravila krivica, Vam bo davek na osnovi Vaše vloge znižan ali črtan.)

V prvi polovici marca je skopnel zadnji sneg, ki se je tu in tam še zadrževal. Čebele so v tem času prinašale obilo cvetnega prahu z ive, jelše, z vresja, pa tudi nektar. Pri spomladanskem pregledu so čebelarji z zadovoljstvom ugotavljali, da so družine izredno dobro prezimile, da je malo mrtvic. Koncem meseca je bila zalega na 3—5 satih, zaloge medu so pa naglo kopnele. Čebelje družine so se tako okrepile, da so pri 17—19° C zasedale vse plodišče. V drugi polovici meseca je bilo hladno in vetrovno vreme. Sever in burja sta pogubila dosti živali.

Mesečni povpreček za	Toplina	Izlet	Poraba
marec	6,17 °C	23 dni	1,75 dkg

Tinjan. (Opomba gl. poročevalca: Z novo obveščevalno postajo v vaši Brečeviči, pošta Tinjan v Istri, bomo dobili vpogled v pašne prilike sosednje dežele, ki sicer ne spada v območje LR Slovenije, vlada pa zanjo veliko zanimanje, ker prihaja za naše čebelarje v poštev zlasti za prezimovanje čebeljih družin.)

Prve dni marca so se čebele ropale, česar prejšnja leta nisem opazil. Brale so na leski, drenu, brestu, mandlju, breskvi, češnjah in slivah. Prezimile so dobro. Škoduje jim veter in suša; že 40 dni ni bilo dežja.

Moščenicka Draga. Ta mesec je bil tako rekoč beli mesec, ker je bila vsa naša Draga pobeljena. Donos cvetnega prahu je bil obilen, zato je bil razvoj čebeljih družin zelo ugoden.

Pluska. Nekatere družine imajo zaleženih 5—6 satov. Čebele so odlično prezimile, marec pa je bil neugoden za izlet, sicer bi se čebele še bolj okrepile. Neutrudljivo so iskale vodo, zaradi muhastega in hladnega vremena jih je pa mnogo otrpnilo.

Novo mesto. Tehnica izkazuje nekoliko večji upadek kot je povprečni. To deloma zato, ker je panj oddal vlago, ki se je je navzel pozimi. V zadnji tretjini so vsakodnevna slana ter nočni vetrovi ovirali izletavanje čebel, ki se jih je veliko porazgubilo. Opazovani panj je imel ob koncu meseca zalego na štirih satih. Razvoj je navzlic temu dober.

Pristava—Ljutomer. V mesecu marcu je preminul oče našega obveščevalca tov. Šiške Stanislava. Na tem mestu mu izrekamo naše iskreno sožalje. Po čudnih naključjih — zaradi šibkosti, majhne zaloge, odsotnosti tovariša obveščevalca, ki je bil pri vojakih, nadalje pa zaradi prestavitve opazovanega panja v nov 50 metrov oddaljen čebelnjak — je kljub pitanju šla za svojim bivšim gospodarjem dne 22. marca tudi čebelja družina, ki je bila doslej na tehnici.

POSVETOVALNICA

ODGOVORI

K vprašanju št. 25 v lanskem letniku.

Na to vprašanje bi tovariš dobil odgovor, če bi pogledal v starejše predvojne letnike Slovenskega čebelarja. Ker pa je šele začetnik, jih nima, zato je stavil to vprašanje. Vse se tiče le prestavljanja, za kar pa julija in avgusta ni pravi čas; takrat se čebelja družina že tako rekoč pripravlja za zimo in je višek razvoja že prekoračila. Pravi čas za delo v panjih, za katero vprašuje tovariš, je mesec maj. Tudi pri nas so nekateri čebelarji poskusili s prestavljanjem pred ajdovo pašo, a se ni obneslo. Mogoče bi bilo to dobro v krajih, kjer traja ajdova paša mesec dni, a ne pri nas, kjer jo imamo le dober teden. Morda bi se to kje obneslo; na ta način bi dobili več mladih čebel za zimo, kar je zelo važno.

Da je tovariš ves julij dražljivo pital, je prav napravil, ker je s tem družine ojačil za zimo in tudi ajdovo pašo so bolj izrabile.

Odgovoril bom na posamezna vprašanja, kako bi napravil v podobnem primeru:

a) Če bi bil panj popolnoma nabit s čebelami v plodišču in bi matici primanjkovalo prostora za zaleganje, bi prestavil nekaj satov s pokrito zalego v medišče in odvzete nadomestil s praznimi sati ali s celimi satnicami.

b) Nepokrita zalega ne spada v nobenem primeru v medišče.

c) Družino, ki se šele med pašo popolnoma razvije, pustimo v miru. V primeru, da paša traja dalje, ji je treba odvzeti krajuje medene sate in jih nadomestiti s praznimi. Če bi ji v tem primeru odprli medišče, ni dosti upanja, da bi izdelala satnice in jih povrh še napolnila z medom.

č) Med ajdovo pašo naj bo panj zaprt s sedmimi pečati. Vsako najmanjše opravilo v panju lahko povzroči ropanje. Vse moramo urediti že pred pašo, dati moramo zadosti prostora, da družina tudi v najboljši paši ne bo lenarila.

d) Kar velja za prejšnji odstavek, velja tudi za tega. Vsako res neodložljivo delo v panju smemo opraviti le v dopoldanskih urah, ko je večina čebel na paši. Ker je po vsakem prestavljanju družina nekaj časa razburjena, bi to delo med ajdovo pašo lahko povzročilo ropanje. To se težko opravi, če se že razvname, zato je bolje, da ga ne povzročimo kot ga moramo odpravljati. — Virmašan.

Barvanje panjev.

Prvi odgovor: Pred mnogimi leti sem čital v »Slovenskem čebelarju«, kako neki vrhniški čebelar opisuje učinek raznih barv na pročelju panja. Posebno omenja učinek črne barve na razvoj čebeljih družin. Ne morem se spomniti letnika tega lista niti imena pisca, ker sem med okupacijo izgubil vso čebelarstvo literaturo. Pisec je priporočal črno, temnorjavo, temnozeleno in rumeno barvo, odsvetoval pa je belo in rdečo barvo.

Zelo me je zanimala učinkovitost barv na razvoj družin. Več let sem preizkušal z različnimi barvami ter končno spoznal, da je primerna za ugoden razvoj čebeljih družin temna barva, zlasti črna. Posebno pozornost so vzbujale družine v panjih s črnim pročeljem. Te družine so bile zares najmočnejše, to sem opazoval leto za letom. Če sem imel poleg črnega panja zelo svetlega ali celo belega, so postale družine v svetlem, zlasti v belem manj živalne, kajti mnogo mladic je raje šlo v temen panj, posebno pa v črnega. Pozneje sem pobarval črno vsak drugi panj, kar pa ni bilo prijetno za oko. Vendar so bile družine v črnih panjih najbolj živalne, vedno manj pa v svetlejših panjih. Zares sem tudi opazil, da čebelam ne ugaja rdeča barva.

Učinkovitost barv si zamoremo razlagati na ta način, da črna barva vpija sončne žarke, kar je spomladi velikega pomena za ugoden razvoj čebeljih družin. Tudi mi imamo pozimi temno obleko. Tudi v naravi, v gozdu, čebele lepo uspevajo, kajti drevesna skorja je tudi temnejša. Bela barva odbija toploto, zato tudi mi nosimo poleti raje svetle obleke.

V 5. vprašanju v zadnjem »Slovenskem čebelarju« je omenjeno, da je dr. Frisch ugotovil, da morejo čebele dobro razlikovati samo štiri barve: belo, črno, rumeno in modro. Za nas ni važno, katere barve zamorejo čebele razlikovati; važnejše je, katere barve ugodno vplivajo na razvoj čebeljih družin.

Po večletnih preizkušnjah z barvami se moram popolnoma strinjati z omejenim vrhniškim čebelarjem, da naj na pročeljih panjev prevladujejo temne barve. Glede na estetsko stran imam pobarvane panje po temle redu: črno, temnozeleno, temnorjavo, zopet črno, temnozeleno itd. Ves ostali del pročelja čebelnjaka je temnorjav. — Bratkovič Anton.

Drugi odgovor: Zunanost panjev je za mnoge čebelarje nekaka posrnska zadeva in ne posvečajo temu dovolj pozornosti. V mislih so mi v prvi vrsti prednje končnice, ki so bile včasih tako lepo in zanimivo poslikane, da so nekatere postale dragoceni muzejski predmeti. Danes pa vidimo panje, ki niti pobarvani niso. Zato jih polagoma dež in sonce tako zdelata, da kažejo prav žalostno lice. Čebelnjak s takimi panji nareja hladen in nekako trgovski vtis. Če že panji niso lepo poslikani, naj bodo vsaj pobarvani. To ni samo lepše za pogled, ampak tudi koristno za panje same, ker so mnogo trpežnejši. Kadar pa hočemo imeti poslikane panje, poiščimo dobrega slikarja in ne kakega mazača. Bolje nič kot zmazek.

Barvanje ali slikanje panjev pa ima tudi praktičen pomen. Znanstveno je ugotovljeno, da imajo čebele poseben čut za barve. To je prav zanesljivo ugotovil nemški znanstvenik dr. K. von Frisch, čigar delo »Iz življenja čebel« je tako zanimivo pisano kot le malokatero te vrste.

O zaznavanju barv pri čebelah piše: »Čebele dobro ločijo modro, rumeno, črno in belo barvo. Kdor se pa hoče okoristiti z ugotovitvami najnovejših raziskovanj, naj uporablja svinčeno in cinkovo belo, da pridobi s tem še eno barvo. Za naše oči sta obe ti barvi enaki. Toda cinkova bela močno odbija ultravijoličaste žarke, ki so za nas nevidni, medtem ko jih cinkova bela vsrkava. Poskusi so pokazali, da čebele ti dve barvi prav tako dobro medsebojno razločujejo kot modro od rumene. Druge barve niso priporočljive, ker ne vemo, kako jih čebele vidijo. Slabe izkušnje z belo barvanimi panji, ki so jih doživeli nekateri čebelarji, temelje morda na tem, ker ne vemo, kakšen učinek ima tako barvanje za čebelje oči. Mogoča je tudi kaka barva, ki jo vidijo čebele kot ultravijoličasto. To vprašanje pa še ni pojasnjeno.

Čebelar naj se omeji na zgoraj navedene štiri barve. Skrbi naj, da bosta med dvema enako pobarvanima panjema v isti vrsti najmanj dva druge barve.

Za lažje razumevanje naj navedem razvrstitev panjev po Frischu.

Spodnja vrsta od leve proti desni: črna, rumena, modra, bela, rumena, črna, modra, bela. Druga vrsta od leve proti desni: bela, črna, modra, rumena, črna, bela, rumena, modra.

Treba je tedaj paziti, da je tudi levi in desni sosed vsakega panja drugačne barve. S tem se zelo olajša čebelam iskanje domačega panja.

Kako važno je smotрно barvanje panjev tudi za matice, kaže primer, ki ga navaja Frisch. Piše, da so v nekem velikem vzornem čebelnjaku delali od l. 1920. natančne zapiske o maticah. Leta 1920. in 1921. še niso imeli panjev pobarvanih. V teh dveh letih se je med 21 maticami izgubilo 16. Nato so vse panje smotрно pobarvali, to se pravi z barvami, ki so dobro zaznavne vidu čebel. V sledečih petih letih so se med 42 mladimi maticami izgubile le 3. Iz tega sledi, kako odločujoč vpliv ima pravilno barvanje panjev za oritacijo čebel. — ar.

VPRAŠANJA

4. Kakšna naj bo begalnica v čebelnjaku? Ker je ravno begalnica v razpravi, bi rad slišal mnenje čebelarjev, kakšna je najboljša za okna v čebelnjaku. Postavil bom nov čebelnjak in napravil begalnice na oknih. Ameriško sem že imel, vendar mi ne ugaja popolnoma. Po mojem bi bilo najbolje, če bi bile spodnje šipe prerezane za 1 cm in bi skozi to odprtino lahko vsaka čebela, ki prileti na šipo in zdrsnje po njej doli, odletela na prosto. Kdor ima kaj izkušnje, naj se javi. — Virmašan.

5. Priprava za električno zažičevanje. Napravil sem si pripravo za električno zažičevanje satnic točno po navodilu v št. 10 Slovenskega čebelarja iz leta 1946. Priprava sicer deluje, vendar gre delo zelo počasi od rok. Traja več minut, dokler se žica toliko ne segreje, da se vleze v satnico, pa mi je ekonomat prepovedal ta postopek zaradi prevelike potrošnje električnega toka; tudi sicer je delo prepočasno. Kaj je krivo temu počasnemu segrevanju žice, ko je likalnik v redu in tudi ostala naprava dobro izvedena? — Zunko, Litija.

6. Vprašanje zračenja pri prevažanju čebelnih družin. Vsakemu prevaževalcu, posebno tistemu, ki prevažna na dolge proge, povzročata zračenje velike težave. Večina

jih teži za tem, da nudi čebelarjem čim več zraka; snemajo popolnoma vrata, v največjem času delajo v ta namen celo na sprednji strani odprtino. So pa nasprotno tudi taki, ki čim manj odpirajo panje pri prevažanju, češ da silijo čebele vedno proti svetlobi, se zberejo tesno na okencih in tako same zapirajo ostalim čebelarjem v notranjosti panja dostop zraka. Čebele se zato razburjajo, povzročijo sčasoma silno vročino ter se zaduše; čim manj je svetlobe, trdijo, tem manj silijo čebele k okencem. Poznam čebelarje, ki pri prevažanju nikoli ne snemajo vrat, ampak pustijo le toliko odprtine, kolikor dopušča škrnjak. Sam sem prepeljal letos in lani spomladi čebele 25 km daleč na pašo popolnoma zaprte, zadaj zadelane s papirjem in slamicami, medišče je bilo z debelo plastjo papirja izolirano. Avtomobil je kljub slabim cestni dirjal, vendar so čebele prišle na pasišče popolnoma mirne.

Zelim, da čim več čebelarjev z odgovori objavi svoje izkušnje. Za razmišljanje pa naj še navedem v tej zadevi, od kakih rezultatov so prišli ruski raziskovalci (Zoologiški žurnal, Moskva XXV.):

V praksi imamo že vrsto opazovanj o tem, da čebele prenašajo razmeroma dobro pomanjkanje kisika (O_2) in povečanje količine ogljikovega dvokisa (CO_2) v zraku. Tako je znano, da čebele dobro prezimijo v zemlji (panji s čebelami se zakopljejo v gomile, nanje pa se nasuje zemlje do 1 m), pa tudi da se čebele lahko uspešno transportirajo v zabojih, zbitih iz tankih deščic brez ventilacije. Tak prevoz čebel z juga na sever v tako imenovanih zaprtih paketih je v zadnjih časih že zelo v rabi. Te zaprte zaboje izdelujejo iz deščic navadnih trislojnih vezanih plošč in denejo vanje 4—6 Dadant-Blattovih satov s čebelami in zalogo, oplemenjeno matice, zalogo medu in cvetnega prahu. Taka majhna družina dobro prenese daljšo vožnjo z železnico ali pošto. E. V. Arefjev je med prvimi predlagal, da naj se pošljejo čebele v takih zabojih brez ventilacije. Sicer so dosedanjí podatki o potrebi kisika pri čebelah deloma različni, pa so tudi do sedaj priporočali in uporabljali zmerno ventilacijo pri pošiljanju čebel.

Da bi čim točneje proučila možnost prevoza čebel v takih zaprtih zabojih, sta Gubin in Smargdova najprej proučila sestav zraka v njih. Naredila sta zaboj za štiri D.-B. sate. Ta zaboj s čebelami je osem dni neprestano potoval z različnimi prometnimi sredstvi. Zadnje štiri dni je bilo izvršenih 16 analiz zraka. Temperatura v notranjščini zaboja se je gibala med $30-34^{\circ}C$, temperatura zraka okoli njega pa med $20,2-26^{\circ}$. Čebele so ves ta čas bile mirne. Periodično v razmaku kakih 15 do 20 minut se je slišal močan šum (brez zunanega vzroka), ki je hitro prenehal. Vidimo, da so čebele premeščale zrak v notranjščini zaboja. Povprečni odstotek kisika v notranjščini zaboja je znašal 15,5, ogljikove kisline pa 8,5, a izven zaboja je znašal povprečni odstotek kisika 20,78, ogljikove kisline pa 0,11. Dobljeni rezultati kažejo, da se je sestav zraka v zaboju zelo razlikoval od sestava zraka okoli njega. Kisikov indeks $O_2 : CO_2$ je bil v notranjosti zaboja 1,6, izven njega pa 189. Kisikov indeks v notranjost izaboja je bil torej 118krat manjši od indeksa normalnega zraka. Vendar so čebele kljub temu 8 dni dobro prenesle tako nizko koncentracijo kisika in visoko koncentracijo ogljikovega dvokisa. Vsebinska kisika in ogljikovega dvokisa se je v zaboju spreminjala med poskusom ter se je zviševala in zniževala. Iz tega se da sklepati, da je sveži zrak vendar prihajal v zabojček tudi brez posebne odprtine za zračenje in da količina kisika ni padla tako zelo, da bi škodljivo delovalo na čebele, ampak je ostala na višini, pri kateri čebele lahko živijo.

Po poskusih s čebelami v zabojčku sta G. in S. prešla na obsežne laboratorijske preiskave, ki sta jih delala pod različnimi pogoji s čebelami v steklenici, v zaprtem eksikatorju in podobno. Pri teh poskusih sta ugotovila, da je zrak, ki vsebuje kisika manj kot 5%, ogljikovega dvokisa pa več kot 9% (kisikov indeks $O_2 : CO_2$ manjši od 1), nevaren za čebele. Čebele so v tem primeru padale na dno, so tam mirno ležale, nekatere so gibale z nogami. Opažali so se gibi dihanja. Mnogo čebel je bruhalo med na steno kletke, pri nekaterih je kapljica visela na rilčku. Če so čebele pri približno takem sestavu zraka ostale 2—3 dni, so propadale. Najmanjšo umrljivost čebel sta raziskovalca pri svojih poskusih ugotovila pri kisikovem indeksu od 135 do 20. Z zmanjšanjem tega indeksa je postopoma padala tudi stopnja aktivnosti čebel. Hitrost gibanja se je pri čebelah vidno zmanjšala pri indeksu 1,2. Zrak, ki je po svoji sestavi blizu normalnemu atmosferskemu zraku, povzroči pri čebelah aktivno vznemirjeno stanje. Poraba hrane v enem dnevu je bila največja pri kisikovem indeksu 20, najmanjša pri indeksu 0,45. Glede na celotno vedenje čebel pri izvedenih poskusih smatrata raziskovalca kot najugodnejši indeks okoli 50. Ta indeks bi se moral preizkusiti pri praktičnem čebelarstvu. — S. Raič.

OSMRTNICE

† JAMNIK JANEZ

Dne 24. januarja 1948 je umrl član tov. Jamnik Janez iz Lanišč, KLO Škofljica. Rodil se je 24. avgusta 1875 v Laniščah kot drugi sin dobro situiranega kmeta. Po odslužitvi vojaške obveznosti se je priženil na sosednjo manjšo kmetijo v Laniščah, kjer je začel čebelariti s kranjiči. Imel je povprečno 20 do 30 družin, ki jih je gojil z veliko ljubeznijo. Leta 1935. se je opogumil in se oprijel AŽ-panja. Kljub starosti je dosegel s šestimi AŽ-družinami zadovoljive uspehe.

Tov. Jamnik je bil dolgoleten član že bivšega Čebelarkega društva. Čebelarska družina ga je sprejela na njegovi zadnji poti in položila venec na krsto.

† KEMPERSEK IVAN

V začetku februarja 1946 je preminul v Petrovčah pri Celju dragi prijatelj Ivan Kemperšek. Rodil se je leta 1872. v kmečki hiši prijazne vasiče Selnica pri Mariboru. Po svojem očetu, ki se je vneto bavil s čebelarstvom, mu je bila že prirojena nežna ljubezen do čebelic, kajti že v mladih letih je žrtvoval svoje borne prihranke za nabavo čebelarskih potrebščin in za preureditev domačega čebelnjaka.

Po dovršitvi vojaške službe je mladi Kemperšek leta 1910. stopil v industrijsko službo, toda kljub silni zaposlitvi je skozi 25 let ostal zvest svojemu ljubljenu čebelarstvu. Iz zdravstvenih razlogov se je moral leta 1935. odpovedati naporni industrijski službi ter se je kot upokojenec z vso vnemo in ljubeznijo posvetil tako plemenitemu in koristnemu čebelarstvu. Po svoji prirojeni dobrodušnosti in marljivosti se Ivan Kemperšek ni bavil samo z lastnim čebelarstvom, temveč je stalno nadzoroval tudi druge čebelnjake v Savinjski dolini ter svoje velike izkušnje in koristne nasvete stavil mlajšim čebelarjem na razpolago.

Čebelarstvo za rajnkega prijatelja Kemperška ni bilo navaden posel za kratek čas, temveč idealno delo in koristno udejstvovanje v prid skupnosti zlasti mladine, ki je tako potrebna medu — tega izvrstnega zdravila v boleznih in okrepčila za ohranitev zdravja.

Čebelarstvo za rajnkega prijatelja Kemperška ni bilo navaden posel za kratek čas, temveč idealno delo in koristno udejstvovanje v prid skupnosti zlasti mladine, ki je tako potrebna medu — tega izvrstnega zdravila v boleznih in okrepčila za ohranitev zdravja.

Dragi prijatelj Ivan, mirno spavaj večni sen! Tvoje čbelice so v dobrih rokah Tvoje marljive življenjske družice, ki jih skrbno neguje v drag spomin!

Ivan Putik.

† Dr. MARKO STAJNKO

Do dna duše nas je pretreslo, ko smo zvedeli, da je dne 5. oktobra 1947 odšel za vedno iz naše sredine naš priljubljeni tovariš in prijatelj dr. Marko Stajniko, vinogradnik iz Ljutomera.

Pokojnik se je rodil 6. aprila 1881 v Vogričevcih pri Ljutomeru kot sin kmetskih staršev. Študiral je v Mariboru, pravo pa v Gradcu. Kot koncipijent je nastopil mesto v Celovcu, pozneje v Ljubljani. Leta 1915. pa se je za stalno nastanil v Ljutomeru.

Kot zaveden Slovenec je vedno čutil težo germanstva ter bil zaradi svoje narodne zavednosti potisnjen ob stran. V Celovcu so ga celo kaznovali, ker se je pri ljudskem štetju izdal za Slovenca. Ob zlomu Avstrije leta 1918. je bil komandant slovenskih čet na Murskem polju.

Kmalu nato se je začel baviti s čebelarstvom. Bil je dober, vesten in marljiv čebelar. Vedno je stremel za napredkom. Pri vsaki priložnosti je gledal, da se je izpopolnjeval. Bil je pri nas eden prvih, ki je preskušal osvetljene panje. Povsod je priporočal panje s premakljivim satjem in uvajal AŽ-panj. Dr. Stajniko je bil prvi med ljutomerskimi čebelarji, ki je začel prevažati čebele v pašo na Pohorje. Tako danes že mnogo čebelarjev izkorišča bogastvo naših pohorskih gozdov, zlasti v času, ko pri nas ni druge paše.

Pokojni Stajniko je bil dober organizator. V predvojni Jugoslaviji je zelo vestno opravljal funkcijo tajnika ljutomerske podružnice. Po vrnitvi iz izgnanstva, kamor ga je poslal okupator, se je v novi Jugoslaviji takoj vključil v Čebelarstvo zadrugo ter delal z vso vnemo na njeni organizaciji. Po ustanovitvi ljutomerske podružnice je postal član podružnične uprave, tajnik ČD v Ljutomeru ter član uprave širšega odbora v Ljubljani. Kot starejši čebelar-praktik je bil na vsakem sestanku ali predavanju ter vedno in povsod navajal mladino k čebelarstvu. Tajniške posle je vršil nad vse vzorno. Izdelal nam je statistiko čebelarstva v ljutomerski družini in kataster ajdovih pasišč.

Bil je velik prijatelj prirode, tudi divjadi in pravičen lovec. Na svojem posestvu je bil marljiv kot čebelica in ga obdeloval po najnovejših metodah. Bil je pošten, značajan človek in povsod priljubljen ter se v prelepih Slovenskih goricah tudi rad razvedril s prijatelji.

ČD Ljutomer in ljutomerska podružnica sta z njim izgubila nenadomestljivega organizatorja in delavca. Dragi nam dr. Stajniko! Zapustil si nas sredi dela in legel v grob na vznožju zelenega Pohorja, kjer so nabirale naše in Tvoje čebele in kjer so počile prve puške za naše osvobojenje in Tvojo vrnitev. Ni Te več med nami, toda v duhu boš ostal vedno z nami, svojimi sodelavci. Sledili bomo Tvojemu zgledu in z isto vnemo gradili in ustvarjali.

Janko Belec

MALI KRUHEK

Skrb za obnovo in razvoj čebelarstva v Sovjetski zvezi. Znano je, da je sovjetsko čebelarstvo za časa nemške okupacije silno trpelo. Zato se vlada na razne načine trudi, da bi škodo zopet popravila in čebelarstvo dvignila še na večjo višino.

Da bi se hitreje razvilo privatno čebelarstvo kolhoznikov, delavcev in uslužbencev, je začeti z letom 1945 zmanjšana višina kmetijskega davka in dohodnine, ki se pobira od dohodkov privatnih čebelarstev. Pri čebelarstvih do 15 čebelnih družin je višina davka znižana za 50 %, pri privatnih čebelarstvih od 20 do 25 čebelnih družin za 25 %. Poleg tega je krajevnim zemljiškim organom prepovedano nalagati kolhoznikom, delavcem in uslužbencem, ki imajo čebele, davke za prodajo medu, voska, rojev in čebelnih družin. Iz »Pčelovodstva«.

Kakšen pomen imajo čebele v narodnem gospodarstvu. Čebelarstvo ima ogromen pomen za narodno gospodarstvo v splošnem, ne samo, ker nam dobavlja hrano odlične kakovosti in važno industrijsko surovino, ampak še posebej, ker povečuje pridelek in pospešuje razvoj semenogojstva za kmetijske kulture. (Iz naredbe Sovjetske narodnih komisarijev SSSR z dne 26. februarja 1945.) Računi dokazujejo, da vrednost pridelka, kolikor ga pridobimo več, ker so čebele oprabile razne kmetijske kulture, presega 10—15 krat vrednost medu in voska, ki jih dobimo od čebel.

Ogromne površine sovhovznih in kolhoznih polj so posejane z rastlinami, na katerih vsak posamezni cvet čaka, da pride nanj cvetni prah s cvetov drugih rastlin. Prenašajo pa ta prah večinoma žuželke, zlasti čebele. Kako ogromna množina žuželk je potrebna sadonosnikom, kadar cvete sadno drevje, ali kolhoznim poljem, posejanim z ajdo, sončnico, deteljo in drugimi kulturami! Če na polja ali nasade ne pripeljem čebel, rastline, ki jih gojimo, ne dajo največjega pridelka. Iz »Pčelovodstva«.

Še o zažičevanju. V 11. številki lanskega letnika sem opisal, kako zažičujem satnike. Rekel sem, kako važno je, da so luknjice v letvicah točno vodoravne, da ne gredo pošev. Glede tega pripominjam še sledeče. Vsakdo se je

gotovo že prepričal, da luknjač mnogokrat ne naredi luknjice vodoravno, ker letvice v lesu iglo neredko potegnejo v stran pošev; tako torej niso vse luknjice v letvicah v isti črti. Kako se izognemo tej nevednosti? Zelo priprosto. Luknjice delamo kratko malo z notranje strani letvice v satniku in nam je potem vseeno, kje pride igla na drugi strani ven. Ni dobro, če je igla priostrena, ker se luknjica neredko zopet zapre, ko izdere iglo; bolje je, če je nekoliko opiljena na koncu. Važno je tudi, da so luknjice narejene v enaki medsebojni razdalji. To dosežemo na ta način, da si naredimo iz lepenke ali še bolje iz pločevine šablono, ki ima oba daljša robova zapognjena, tako da objemata letvico, kadar položimo nanjo šablono.

Na šablono naredimo točno po sredini v potrebni razdalji 3 ali 4 luknjice, kolikor pač hočemo nategniti žic. Dobro je, če je šablona za spoznanje krajša kakor notranja dolžina letvice, ker je ta dolžina včasih večja, včasih manjša, kakor so pač letvice debele. Vendar je treba šablono vedno nastaviti tako, da se dotika gornje letvice. S. Raič

Čuden pojav. Letos sem pozimi svojih 20 panjev preprekal na čelni strani z rdečo (ang.), rumeno (krom) in zeleno (saturn) barvo. Ko so potem začele čebele izletavati — letos dvakrat — so bili rumeni panji vsakokrat nekoliko onesnaženi, rdeči in zeleni pa so ostali s prav neznatnimi izjemami skoraj popolnoma čisti. Ali je to zgolj slučaj? Na rumene panje so čebele tudi mnogo bolj sedale kot na rdeče in zelene. S. R.

Čmrlji niso tako malopomembne žuželke v naravi, kot si na splošno mislimo. S svojimi dolgimi rilčki in močnim trupom prodrejo v marsikak cvet, ki je drugim žuželkam nedostopen. S tem oplemenjujejo cvetje, ki ga druge žuželke ne morejo.

V nekaterih ozirih so čmrlji tudi pomočniki čebel. Tako rastejo po naših listnatih in mešanih gozdovih neke vrste rože — ime mi ni znano — z belimi in modrimi cveti, prav iste oblike, kot jih imajo metuljnice. Vratovj teh cvetov so tako dolgi, da niti čmrlji ne morejo s svojimi rilčki na dno čaše, kjer se zbira nektar. In kaj naredi čmrlji? S svojimi

močnimi grizali pregrizejo ob strani cvetni vrat, tam srkajo nektar, kar za njimi delajo tudi čebele. Meseca julija in avgusta je po tem cvetju dosti čebel in čmrljev. Značilno je, da čebela takoj zavoha cvet, ki je pri strani pregrizen, pri drugih, ki so še nenačeti, pa zleti mimo.

Da našo domačo črno deteljo oplemene največ čmrlji, je že splošno znano. Prva košnja nam ne daje semena, ampak šele druga, ko so se čmrlji tako razmnožili, da oplojevanje po njih nekaj za-leže, medtem ko se je v času cvetja prve košnje izleglo še prav malo čmrljev. Tudi cvet te detelje ima tako ozek in dolg vrat, da čebele s svojimi krajšimi rilčki ne sežejo dosti globoko.

Sicer čmrljev nihče namenoma ne preganja, vendar je priporočljivo, da na njih gnezda pazimo in jih ne razdiramo. Če jih otroci ogrebajo in prinašajo v škatlah domov, ni še nič hudega, ker se tu goje nemoteno naprej, čeprav jim sladkosnedeži posrkajo vsako kapljico medu sproti.

Skisan med. V nekem čebelarškim listu daje urednik čebelarju, ki ga vprašuje, za kaj bi lahko porabil skisan med, tale nasvet:

Skisan med lahko brez pomisleka pokrmite ali pa ga primešajte sladkorju. Lahko ga krmite tudi spomladi. Kot dražilno sredstvo dela tak med čudeže. Če je pa začel že močno kipeti, ga je treba temeljito prekuhati, seveda razredčenega.

Sovražniki čebel. V »Čebelarju« št. 10 je tovariš Virmašan v svojem članku Sovražniki čebel označil za glavnega sovražnika čebel sršena. Čim sem članek prebral, sem vzel motiko, šel na svojo njivo, kjer sta pod mejo prebivali dve lepi družini os, ki sem jih že večkrat preganjal, pa jih nisem mogel ugonobiti. Radoveden, kaj je s temi družinami, sem previdno odkopal prst okoli gnezdišč, jih pregledal in se začudil, da prebivalcev ni bilo doma. Videl sem sedem kolobarjev, širokih 10 cm, v sredini lepo s stebričkom zvezanih, v primerni razdalji. Prebivalci so najbrž šli na zimski počitek.

Ne stojim stalno pred svojim čebelnjakom, kadar pa se mudim tam, pa opazim večkrat mrtve ose, ki so jih čebele uničile pri njihovem roparskem napadu. Opazam tudi, kako ose z močno nabrekli zadkom lete iz panjev. Kaj so ti sovražniki delali v panjih, bo vsak bra-

lec sam uganil. Torej smatram tudi ose za neprijateljice naših ljubih čebelic.

Pred letom sem govoril s svojim prijateljem, ki ima mnogo sadnega drevja, žlahtnih jabolk in hrušk. Pritožil se mi je, da mu sršeni načno mnogo jabolk. Ko je nekoč odmetaval seno na kozoleu, je opazil, da je njegov golobnjak poln sršenov. Tako je našel bivališče teh škodljivcev njegovih žlahtnih jabolk in hrušk ter ga uničil.

Nekoč sem nesel svoji ženi na njivo malico. Ko je izpila sadjavec, sem steklenico postavil v bližnje grmovje. Preden sva se vrnila domov, sem opazil v steklenici dve sršenovi matici. Zato mislim, da bi bilo dobro, če bi se steklenica z nekaj sadjevca splošno porabljala kot past za uničevanje tega morilca čebel. Izvršni odbor naše zadruga naj v ta namen razpiše nagrado: za vsako sršenovo matico do konca meseca maja vsaj eno satnico, sicer pa za vsakih pet matic po eno satnico. Tako naj se začne splošen boj proti temu sovražniku naših čebelic.

Čebelar iz Negastrna pri Moravčah.

Pelod je za čebele kruhek, tega pa tudi čebelar mnogokrat primanjkuje, posebno spomladi, ko je za razvoj čebeljega naraščaja najbolj potreben. Mnogokrat se zgodi, da se leskove mačice, ki spadajo med prve in glavne dobaviteljice tega dragocenega kruhka, razvijejo prezgodaj, pa jih čebele ne morejo izkoristiti. Nekje sem čital, kako si v takem primeru čebelarji lahko pomagajo: sami naberejo pelod z otrsanjem mačic. Ne bi pa bilo dobro, če bi ga kratkoma posušili, ker bi imel za čebele vrednost le kratek čas, kakor sta ugotovila češka raziskovalca Peterka in Svoboda; vsebina prebavljive beljakovine se namreč v suhem pelodu hitro zmanjšuje. Hkrati izgubi suhi pelod svojo vrednost za čebele: ne more več vplivati na razvoj žlez, ki proizvajajo mleček. Popolnoma nesmiselno je, dajati čebelarjem leto ali več star pelod. Saj čebele tudi ne spravljajo suhega peloda, ampak nekakšno »pelodno konservo«, pomešano z medom in slino ter dobro zgneteno; zato se drži. Če naj torej tudi nabrani pelod ohrani svojo vrednost, ga je treba s svežega zmestati z medom ali medenim testom.

Svetovna produkcija medu in voska. Neka statistika je ugotovila, da je bilo leta 1947 pridelanega 360.000 ton medu in 17.000 ton voska. Dvomimo pa, da bi pri današnjih političnih razmerah bilo mogoče priti do resničnih števil.

NAŠA ORGANIZACIJA

DOPISI

Čebelarska podružnica za okraj Trebnje je imela 31. oktobra 1947 sejo, na kateri je odbor poročal, da se je vršil 31. avgusta 1947 v Veliki Loki pri čebelnjaku tov. Bukovca tečaj o plemenski vzreji matic. Tečaja se je udeležilo 40 čebelarjev. Razen zastopnikov čebelarske družine Veliki Gaber so bili navzoči zastopniki vseh čebelarskih družin. Na tem sestanku so bile izvoljene tudi komisije za sestavo pašnega katastra za ajdova pasišča v trebanjskem okraju. 9. septembra je bil sestanek čebelarjev Čebelarske družine pri Sv. Križu. Tov. Kurent je na tem sestanku navzočim čebelarjem predaval o praktičnem delu v AZ-panju. Dne 26. oktobra 1947 je imel tov. Kurent organizacijski sestanek s člani Čebelarske družine Mokronog. 19. oktobra 1947 pa s člani Čebelarske družine Št. Rupert.

Na članskem sestanku je odbor razpravljal tudi o nakupu čebelarskih potrebščin, obdavčenju čebelarjev, o pravočasni zamenjavi voska za satnice, o pomoči čebelarjem začetnikom in čebelarjem iz nekdanjega izseljeniškega pasu.

Čebelarska družina Ljutomer je imela svoj letni članski sestanek dne 11. januarja 1948. Udeležba je bila velika, kar kaže, da naši čebelarji pravilno razumejo novi čas in potrebe. Predsednik tov. Belec je otvoril zborovanje in poročal o delovanju družine v preteklem letu. Spomnil se je umrlega člana in tajnika družine dr. Stajnka, ki je zvesto opravljal svoje delo v korist razvoja čebelarstva.

V tem letu je Čebelarska družina sprejela več novih članov, nabavljala je razne čebelarske potrebščine, priredila več strokovnih predavanj, organizirala prevoz čebel na pašo, sodelovala je pri vzreji matic, sadila medovite rastline in tako pridelala že nekaj semena za potrebe svojega članstva. Družina je izvedla obširno in natančno statistiko čebelarjev svojega okoliša in je sodelovala z več članki v našem strokovnem listu.

Ponovno je bil izvoljen dosedanji odbor, t. j. za predsednika tov. Belec Janko, za tajnika Fišer Franc, za blagajnika Zalek Joško in za gospodarja Pihler Nace. Družina si je za leto 1948. zadala kot glavno nalogo, da bo organizirala čim več predavanj, ker hoče strokovno dvigniti svoje članstvo.

Dne 18. januarja 1948 je imela članski sestanek Čebelarska družina v Dravogradu. Tako predsednik kakor tajnik družine sta morala poročati, da je bilo delo družine v preteklem letu zelo majhno. Kot vzrok sta navajala svojo preobloženost z delom in pozvala članstvo, naj v novi odbor izvoli ljudi, ki bodo mogli delo vestno in točno opravljati. Zato je bil izvoljen nov odbor, ki mu predseduje tov. Knežar Franc.

Pri slučajnostih so govorili o zemljišču, na katerem bodo gojili medovite rastline, in o inventarju čebelarske družine, ki ga uporablja za kuho voščin.

Na Primorskem se je med prvimi ustanovila Čebelarska podružnica za okraj Tolmin. V nedeljo 25. januarja 1948 je imela svoj ustanovni članski sestanek, ki sta se ga udeležila tudi predsednik Čebelarske zadruge za Slovenijo, tov. Franc Cvetko, in član izvršnega odbora tov. Vinko Košmerl. Na ustanovnem sestanku je dosedanji odbor poročal o svojem delu. Nato so govorili o povezavi čebelarske podružnice z Okrajno poslovno zvezo, o razdelitvi sladkorja, o plemenitih postajah, ki so še posebej važne za Primorsko, ker ima svojo čebelo močno pomešano z italijansko čebelo, o sajenju medovitih rastlin i. dr.

Tovariša delegata ČZ sta podala navodila o delu čebelarskih podružnic, nadalje o pomenu petletnega načrta, ki ga je določila ČZ za Slovenijo. Pozvala sta zborovalce čebelarje, naj sedaj, ko so priključeni k materni zemlji, tudi sami sodelujejo pri petletnem načrtu, kot so sodelovali v času naše borbe pri izgonu okupatorja.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Hrast Mirko, za člane odbora pa Miklovič Alojz, Golja Maks, Šavli Marija, Gruntar Anton, Martelanc Karel, Kunčič Franc in Murovec Stanko.

Na sestanku so nadalje sklenili, da bodo ustanovili obveščevalne postaje v Podliskovcih, v Tolminu, Homcu, nadalje eno za Bovec in eno za Šentviško planoto.

Letni članski sestanek Čebelarke podružnice v Slovenski Bistrici se je vršil 8. februarja 1948. Na dnevnem redu je bil obračun celotnega dela podružnice v preteklem letu in volitve novega odbora. Predsednik tov. Ipavec je poročal, da je odbor skušal izvršiti vse sklepe, ki mu jih je naložil zadnji letni članski sestanek, vendar pa se mu to ni posrečilo, ker članstvo ni dovolj aktivno sodelovalo in ker kaže še vedno premalo razumevanja za skupnost. Iz statističnih podatkov je razvidno, da je v okraju 144 čebelarjev, od katerih jih 57 še ni včlanjenih v CZ. Premožensko stanje kaže, da ima podružnica v inventarju pri čebelarskih družinah 7990 din, v denarju pri CZ 2668 din, v gotovini pri Čebelarski družini v Račah 1163 din in pri Čebelarski družini Zgornja Polskava 417 din; skupno torej 12.842 din.

Če odštejemo od tega še dolg 250 din, znaša premoženje čebelarke podružnice 12.592 din.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika tov. Ipavec Svetozar, za tajnika Kos Ivan, za blagajnika Metličar Franc, za gospodarja Kropf Franc.

Ker v slovenjebistriškem okraju ni primerne prostora za plemenilno postajo, je članski sestanek sklenil, da naj se odbor dogovori z okoliškimi podružnicami za določitev prostora za tako postajo. O zemljišču, na katerem naj bi posadili medovite rastline, se je razvila živahna debata, iz katere se je rodil sklep, da so predsedniki čebelarskih družin odgovorni za to, da bodo ta zemljišča v letošnjem letu stoddostno izkoriščena.

Podružnica je do sedaj zbrala okrog 60 kg voska za industrijske namene.

Poročilo o članskem sestanku čebelarjev postojnskega okraja dne 13. februarja 1948. Sestanek je sklical predsednik OPZ tov. Kodala. Udeležilo se ga je 55 čebelarjev. Vzrok pičle udeležbe je bil ta, da je bil sestanek sklican na delavnik. Kot delegat CZ se je udeležil tega sestanka tov. Kobal, ki je govoril prisotnim o organizaciji CZ. Omenil je glavna določila združnih pravil, opisal ustroj podružnic in govoril o njih nalogah.

Po debati, ki se je nato razvila, so se vršile volitve poslovnega in nadzornega odbora. Za predsednika je bil izvoljen tov. Avšič, nadzornik proge v Postojni, za odbornike pa delavniki čebelarji iz raznih predelov okraja. Tem je bilo tudi naročeno, da organizirajo na svojem področju čebelarje in ustanove čebelarke družine.

Po volitvah je tov. Kobal prisotnim govoril še o delovanju CZ, o državnem petletnem načrtu in petletnem načrtu CZ. Prav tako je opisal delo posameznih odsekov pri CZ. Ko je govoril o odseku za plemenilne postaje, je sporočil, da bo zadruga ustanovila še letos plemenilno postajo za matice na Javorniku in jo opremila z vsem potrebnim. Čebelarji so se tega zelo razveselili.

Okrajni kmetijski referent je sporočil navzočim, da je okrajna agrarna komisija dodelila podružnici velik kos zemljišča za gojitev medovitih rastlin. Na koncu so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Kot vzorec naj CZ odstopi podružnici en tipiziran panj.
2. Odsek za medovite rastline naj pošlje podružnici nekaj vrbovih potaknjencev, nekaj semena facelije in sofore.

Pri slučajnostih so čebelarji omenili, da nekateri člani še ne dobivajo v redu »Slovenskega čebelarja«. Čebelarji iz Pivke so se jezili na vipavske čebelarje, ki vozijo svoje čebele na travniško pašo na Pivko, pa ne delajo tega sporazumno s čebelarji domačini.

Sestanek je zaključil referent za kmetijstvo, ki je pozval vse čebelarje, zlasti pa izvoljene funkcionarje poslovnega odbora, naj gredo pridno na delo za povzdigo slovenskega čebelarstva. Dohiteti moramo, kar smo zamudili v dolgi dobi okupacije.

Ustanovni članski sestanek podružnice v Križevcih se je vršil 15. februarja 1948. Kot delegat CZ se je sestanka udeležil Janko Belec, vodil pa je sestanek tov. Kosi, predsednik Čebelarke družine Križevci. Po pregledu dosedanjega dela in ko je tov. Kosi zborovalcem razložil, kakšne odseke bo imela Čebelarska podružnica v Križevcih, so se vršile volitve odbora. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Ludovik Kosi, za tajnika Martin Topolnik, za blagajnika Vrga Ivan, za gospodarja pa Tomaž Salamun. Nadalje so bili pri podružnici ustanovljeni tudi odseki za tisk in propagando, za vzrejo matic in za medovite rastline.

Ko je tov. Belec še na kratko spregovoril o petletnem planu CZ, si je tudi Čebelarska podružnica v Križevcih določila v svoj načrt glavne točke: organiziranje vseh čebelarjev svojega okoliša v CZ, ustanovitev obveščevalnih postaj in organizirana saditev medovitih rastlin.

Sestanek vzrejevalcev v Ljubljani 8. novembra 1947

Dne 7. marca 1948 se je ustanovila **Cebelarska družina v Podčetrtku**. V imenu pripravljalnega odbora je otvoril čebelarji sestanek tov. Oton Mikulič, ki je poročal o dosedanjem delu pripravljalnega odbora. Navzoči so poročilo odobrili. Ko jim je kot delegat CZ tov. Kobal razložil važnost čebelarske organizacije in pojasnil glavna določila združinskih pravil, so se izvršile volitve odbora.

Pri slučajnostih so čebelarji vprašali, če bodo res morali prisilno oddati ves pridelek medu in voska. Tov. Kobal je čebelarjem razložil, da take vesti širijo neodgovorni elementi, ki bi radi zavrlili naše delo za uresničitev petletnega načrta. Nadalje so govorili na sestanku o pomanjkanju čebelarskih potrebščin, še zlasti panjev. Tov. Kobal jim je razložil, da bo CZ storila vse, da bi pomagala čebelarjem pri nabavi čebelarskih potrebščin.

Cebelarstvo v tem predelu naše domovine ni posebno razvito. Čebelja paša je srednja. Čebelarji so večinoma majhni in čebelarijo v kranjcih, dunajčanih, deloma pa tudi v AZ-panjih. Na šolskem vrtu je postavil upravitelj šole čebelnjak, v katerem bo lahko praktično poučeval čebelarstvo. Čebelarji ne prevažajo svojih čebel v pašo. Novo ustanovljena čebelarska družina bo lahko mnogo storila za razvoj čebelarstva v tem delu Slovenije, če bo poslovni odbor res delaven.

Letni članski sestanek **Cebelarske podružnice v Zagorju ob Savi** se je vršil 15. februarja 1948. Iz poročil odbornikov je razvidno, da šteje podružnica 90 članov, ki imajo po jesenski statistiki 574 panjev čebel. V lanski zimi je pomrlo 165 čebelnih družin. Med letom je pristopilo v zadrugo 11 novih članov. Vrednost podružničnega premoženja znaša 4150 din. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika tov. Kolenc Lojze, za podpredsednika tov. Razpotnik Bernard, za tajnika Klun Franc, za blagajnika pa Zaletel Ciril. Ustanovili so odsek za vzrejo matič, odsek za tisk in propagando, odsek za prevažanje čebel v pašo in odsek za medovite rastline. Zbiranje voska za industrijske namene se vrši v redu. Doslej ga je zbrano okrog 17 kg. Na članskem sestanku je bilo tudi sklenjeno, da bo priredila podružnica v prihodnjem mesecu predavanja.

Cebelarska podružnica v Murški Soboti je imela svoj letni članski sestanek 8. februarja 1948. Po poročilih odbornikov je bil izvoljen nov odbor, in sicer za predsednika podružnice tov. Tručl, za tajnika tov. Miholič, za blagajnika tov. Kuštor, za gospodarja pa tov. Pucko. Ustanovljeni so bili odsek za tisk in propagando, odsek za obveščevalne postaje in medovito rastlinstvo, gospodarski odsek, odsek za prevoz čebel v pašo in odsek za plemenilne postaje.

Ker odslej članstvo še ni bilo pravilno razdeljeno po čebelarških družinah, se je ta zadeva uredila na tem članskem sestanku. Sprejet je bil tudi sklep, da naj se ustanove nove čebelarške družine v Beltincih, v Tišini in Rogaševcih, nadalje, da se odbor dogovori glede plemenilne postaje Čebelarške podružnice v Dolnji Lendavi. Tov. Kuštor je poročal, da bo odslej čebelarške potrebščine prodajal Okrajni magazin in sicer samo članom na članske izkaznice. Govorili so še o ajdovih pasičih in o davku na čebele. Nekateri člani so se pritožili, da ne prejemajo redno »Slovenskega čebelarja«.

Skrajna surovost. Ljubljanska čebelarška družina ima v Senožetih, 24 km od Ljubljane, svoj stalen čebelnjak za pomladansko in tudi kostanjevo pašo. Zgradila ga je tik pred vojno, tako da ga je mogla uporabiti šele po osvoboditvi. Lani je postal čebelnjak trn v peti čebelarju, oddaljenemu od čebelnjaka kakih 500—600 m, ki je čebelaril s kakimi 5 panji. Ko so pripeljali člani ljubljanske družine 43 panjev na pomladansko pašo, je prišel k čebelnjaku robantit in pretit; poskušali so mu dopovedati, da ne bo imel prav nobene škode od pripeljanjih čebel, pa si ni dal v svojih trmi nič dopovedati. To trmo je uganjal tudi pozneje v gostilni in niso koristile niti pametne besede domačinov in tudi domačih čebelarjev. Ljubljančani so mu na njegove pretnje odkrito izjavili, da bo za vsako morebitno poškodbo odgovoren on. In res so bile nekega jutra vse brade pri pripeljanjih čebel zaprte. Cuvaj je bil na to možnost opozorjen ter jih je zopet odprl. Tako se čebele niso zadušile.

Letos je šla surovost mnogo dalje. Ko smo čebelarji iz Ljubljane 14. marca pripeljali zopet svoje čebele, smo ugotovili, da je na severni strani čebelnjaka, ki je obrnjena proč od hiše, razbitih okoli 350 strešnih opek. Na naša vprašanja, kdo je to storil, smo izvedeli, da je pred kakimi tremi tedni popolnoma nekaj ljudi z drogovi razbijalo po strehi; drogeve so drugo jutro še našli, mi jih pa nismo več našli. Z veliko muko smo nato pokrili polovico čebelnjaka z ostalo opeko, da smo lahko pokrili pripeljane čebele, nismo se pa lotili nameravanega dela, da bi predstavili polovico čebelnjaka udarniško na drugo mesto, kar smo bili sklenili že lani in to sosedu čebelarju tudi povedali. Zakaj bi pač prestavljali, če nimamo opeke! Čudno je, da ljubljanske čebelarške družine ali zadrage v teh treh tednih ni nihče obvestil o grdem dejanju, niti posestnik — ta ni imel naslova — niti čebelarška družina v Senožetih. Ta je medtem bila celo poslala svojega zastopnika na občni zbor ljubljanske čebelarške podružnice v Ljubljano, ki pa ni smatral za potrebno, da bi vsaj tedaj obvestil navzoče člane ljubljanske čebelarške družine. Obvestila je tudi ni narodna milica, ki je sicer hvalevredno že takoj drugi dan prišla na lice mesta ter ugotovila dejanski stan. Ni naša stvar, da najdemo storilca ali iniciatorja, vendar smo mnenja, da mu ne bo težko priti na sled. Kam pa pridemo, če se bodo take lopovščine nadaljevale in se tako uničevala narodna imovina, pa še v času obnove!

Iz delovanja ljutomerske čebelarške podružnice. Na seji širšega odbora čebelarške podružnice v Ljutomeru 1. novembra je odbor počastil spomin prerano umrlega člana odbora tov. dr. Stajnika. Vlogo tov. Mira, ki prosi za strešno opeko, ker je njegov čebelnjak bil v vojni poškodovan, bo odbor pri oblasti priporočil. Družini Mala Nedelja se ugodi glede njene zahteve, da ji ostane dosedanji okoliš neizpremenjen. Delegat družine Veržej omeni, da se bo družina še izjavila, ali ostane pri ljutomerski ali pa se priključi novi podružnici v Veržeju. Pojav gnilobe v Drakovcih bo raziskan spomladi. Čebelarški družini v Križevcih je bilo sporočeno, da ima denar od prodanega medu (5 din od kg) v dobrem pri zadrugi v Ljubljani, ne pa pri podružnici Ljutomer, ker ta tega denarja še ni prejela. Odbor je ugotovil, da podružnica ni prejela od zadrage poslanih 100.000 din za med. O naj-novejši ureditvi ajdovih pasič je poročal tov. Belec ter so bili novi predlogi za postavitve čebel v ajdovo pašo sprejeti, le za Veržej je ostalo to vprašanje še nerešeno. Ker nastopa počasi zimski čas, je bilo sklenjeno, naj se poživijo predavanje po družinah. Naročnino je treba takoj pobrati. Sestanka vzrejevalcev matice se bo udeležil tov. Pihlar. Blagajnik je poročal, da je razen 500 din odposlal ves denar upravnemu odboru v Ljubljano. Odkup meda po družinah odpade, ker ajdovega medu ni bilo, določila pa se je cena 120 din za 1 kg medu. Družina Križevci je kljub slabi paši zbrala 200 kg ajdovca. Sklene se, da bo podružnica priredila predavanje za članstvo 14. decembra o gradnji sodobnih čebelnjakov in o vrstah panjev. Za predavatelja se bo odbor obrnil na upravni odbor zadrage v Ljubljani.

DELOVANJE IZVRŠNEGA ODBORA ČEBELARSKE ZADRUGE

25. seja izvršnega odbora ČZ dne 17. februarja 1948.

Odbor je razpravljal o predlogih podružnice Jesenice, ki se tičejo spremembe pravilnika. Predložili jih bomo letni skupščini.

Pisarniško osebje naše zadruge bo imelo odslej nedeljen delovni čas, kakor to zahteva uredba.

Tov. Belec se je v imenu ČZ udeležil ustanovnega občnega zbora Čebelarke podružnice v Križevcih.

Sklenili smo pogodbo za izdelavo panjev z mizarskim mojstrom tov. Tavčarjem v Dutovljah.

Izvršni odbor se je izjavil pripravljenega skleniti pogodbo za izdelavo panjev tudi z mizarsko skupino mehanične delavnice v Ajdovščini.

Pri naročilih panjev bodo imeli prednost člani tistih družin, ki nam bodo dobavile les.

V preizkušnji imamo večjo in močnejšo stiskalnico za vosek. Če bo imela kake prednosti pred našimi dosedanjimi, jo bomo odkupili.

V trgovino smo sprejeli tov. Tiringerja iz Ljubljane, ki bo prevzel vodstvo trgovine.

Udeležili se bomo razstave v Pragi; tov. Grom bo izdelal predmete, ki jih bomo tamkaj razstavili.

V zadrugo smo sprejeli nove člane od št. 6384 do št. 6413.

Nadzorni odbor je izvršnemu odboru naročil, da mora podvzeti vse ukrepe, da bo list redno izhajal.

26. seja dne 27. februarja 1948. Na predlog tov. Miheliča je izvršni odbor sprejel sklep, da se bo informiral o tem, kako bi izdelali pri nas novi čebelarški film. Sestanka Čebelarke podružnice v Ljubljani, ki bo dne 29. februarja t. l., se bo udeležil kot delegat ČZ tov. Stane Mihelič, sestanka ptujske podružnice pa tovariš Franc Cvetko. Nadzorni odbor je ostro kritiziral dejstvo, da še ni v tisku 1. in 2. številka Slovenskega čebelarja. Sprejet je bil po obširni debati predlog, da prevzame uredništvo Slovenskega čebelarja uredniški odbor, ki bo odgovoren za to, da bo list izhajal redno.

27. seja dne 5. marca 1948. Na predlog tov. Miheliča je bil sprejet sklep, da bomo v »Slovenskem čebelarju« pozvali naše čebelarje, da naj tisti, ki se smatrajo sposobni, napišejo scenarij za slovenski čebelarški film. Najboljši scenarij bo ČZ nagradila. V uredniški odbor »Slovenskega čebelarja« so bili izvoljeni tovariši Vinko Košmerl, Ivan Majcen, Stane Mihelič in Slavko Raič. Ker mizarska delavnica ČZ ne more zadostiti vsem potrebam po panjih, je bil sprejet sklep, da bomo sprejeli v najem za izdelavo panjev še mizarsko delavnico tovariša Ivana Tavčarja iz Krepelj pri Dutovljah. Prav tako je bil sprejet sklep, da se bo ČZ udeležila razstave v Pragi. Tovariš Mihelič je predlagal, naj bi izvršni odbor ČZ nakazal iz letošnjega dobička vsaki podružnici in njenim družinam po 15 dinarjev na vsakega člana. Predlog je bil sprejet, podrobneje pa bo izvršni odbor še o tem razpravljal.

28. seja dne 26. marca 1948. Izvršni odbor je v sporazumu s sindikalno grupo ČZ razdelil letne nagrade med svoje uslužbence. Nagrade bo razdelil tov. predsednik na prireditvi ob priliki praznika žena. Prav tako je izvršni odbor odobril znesek 7000 din v materialu in čebelarških potrebščinah Čebelarški družini pri Sv. Trojici, ki je samoiniciativno zgradila čebelnjak za skupne namene. Na predlog gospodarstvskega odseka je izvršni odbor sklenil, da bo mizarska delavnica na Vrhniki zaradi velikega povpraševanja po panjih od sedaj dalje izdelovala samo panje enotnega sistema. Tov. ing. Rihar, načelnik odseka za medovite rastline, je poročal, da bo letos razdeljenih čebelarjem 5600 vrbovih potaknjencev. Prav tako so člani izvršnega odbora na tej seji sprejeli bilanco za leto 1947. Za delo v letu 1947 je bila podeljena tov. ing. Riharju za njegovo delo v odseku za medovite rastline nagrada 3000 din. Prav tako je dobil nagrado 3000 din načelnik odseka za plemenilne postaje, tov. Rojec.

ZADRUŽNI VESTNIK

Letna poročila

Kljub temu, da je že zdavnaj potekel rok za letna poročila, ki jih morajo poslati Čebelarke podružnice Čebelarski zadrugi, doslej še nismo prejeli letnih poročil iz naslednjih podružnic: Celje, Crnomelj, Grosuplje, Jesenice, Kočevje, Slov. Konjice, Dolnja Lendava, Ljubljana, Maribor, Gornji grad, Prevalje, Slovenjgradec, Gornja Radgona in Trebnje.

Opozarjamo poslednjič vse zgoraj navedene podružnice, da nemudoma store svojo dolžnost.

Razdeljevanje sladkorja

Komisija za razdeljevanje sladkorja je iz raznih krajev Slovenije dobila obvestila, da se je skoraj povsod začela čebelna paša na češnji, borovnicah in drugih spomladanskih cvetlicah, tako da imajo čebele z lastnim donosom dovolj hrane za razvoj zalege in sebe. Zaradi teh obvestil je komisija prišla do zaključka, da sladkorja ne bo več izdajala. Člani naj ne vlagajo prošenj za sladkor, ker jih komisija od sedaj naprej ne bo več upoštevala.

Kuhanje voščin

Člani, ki numeravajo letos naši zadrugi še poslati voščine v prekuho, naj to takoj store, ker jih po 31. maju 1948 ne bomo več sprejemali.

Satnice za začetnike

Čebelarke družine se morajo glede overovljenja prošenj začetnikov za satnice točno držati okrožnice št. 11, ker nosijo vso odgovornost za točnost podatkov prosilca. Za začetnika smatramo samo tistega čebelarja, ki je lansko leto v jeseni ali letos spomladi začel čebelariti največ z dvema družinama. Tak začetnik dobi proti plačilu 1,50 kg satnic, ne da bi moral dati vošek.

Nakup kranjčev, čebelnih družin in rojev

V naši zadrugi je bil ustanovljen odsek za izvoz čebelnih družin in matic. Pozivamo vse čebelarje, da nam že sedaj pismeno sporočijo, koliko kranjčev ali drugih čebelnih družin bodo imeli spo-

mladi naprodaj. Cena je odvisna od kakovosti družine in zaloge medu po dogovoru. Kupujemo tudi roje.

Čebelarski film

Izvršni odbor Čebelarke zadruga je sklenil naprositi slovensko filmsko podjetje, da bi izdelalo slovenski čebelarski film. Za to potrebujemo scenarij, t. j. natančen opis takega filma, ki bi prikazal življenje čebel in obenem tudi praktična dela v čebelarstvu. Scenarij mora biti napisan tako, da je vsebina primerno razdeljena, živa in da je mogoče po tem scenariju napraviti film. Pozivamo vse slovenske čebelarje, ki bi bili pripravljene napraviti tak scenarij, da ga napišejo in pošljejo izvršnemu odboru Čebelarke zadruga, ki bo najboljši scenarij nagradil. Podrobnejše informacije dobite v Čebelarski zadrugi.

Medovite rastline

Čebelarke podružnice in družine, ki so prejele vrbove potaknjence in seme medovitih rastlin, naj potaknjence takoj posade, seme pa posejejo, če ga še niso, ker je sedaj zadnji čas za to delo.

»Lovec«

Prodam nevezanega »Loveca«, in sicer letnike VIII., X., XIV., XV., XVI., XVII., XIX., XXI., XXII. in še nekaj zvezkov drugih različnih letnikov. Pirjevec Jože, Martani, Čakovec.

Kupim

20—50 močnih in zdravih čebelnih družin v modernih panjih.

Zamenjal bi za čebele ali prodal rabljenih 50 AZ-panjev od zdravih družin. Danilo Strahinjčič, Sarajevo, Dobrovoljačka ul. 21.

Cebele

v AZ-panjih zamenjam za lažje brezhibno motorno kolo. Ponudbe na Čebelarsko zadrugo v Ljubljani.

Čebelarska tehtnica

se je zgubila na cesti od Ljubljane preko Hrušice do Dornberga. Prosimo tistega, ki jo je našel, da to proti nagradi javi Čebelarski zadrugi v Ljubljani.

2. Na izboljšanje paše so poleg tega vplivali:

- a) kmetijstvo: (navesti, koliko njiv je posejano z oljno repico, grašico, inkarnatko, ajdo, esparzeto itd.) Dalje koliko je setvena površina navedenih posevkov večja ali manjša od lanskoletne?
- b) gozdarstvo (s kakšnim drevjem se je vršilo pogozdovanje, koliko in katere vrste medečega drevja in grmičevja so posejane v gozdni drevesnici?.....
- c) komunalno gospodarstvo (navesti koliko drevja in grmičevja se je posadilo v parkih, nasadih, drevoredih?)
- č)

3. Za saditev in setev medovitih rastlin so napravili člani množičnih organizacij, šolska mladina prostovoljnih delovnih ur.

Čebelarji so napravili prostovoljnih delovnih ur.

Skupaj je bilo izvršeno za saditev, setev in obdelavo zemljišča prostovoljnih delovnih ur.

4. Imamo zadružno zemljišče (zemljišče za medovite rastline, prostor za plemenilno postajo, parcelo za zadružni čebeljak itd.) v izmeri ha. Zadružno zemljišče uporabljamo kot (navesti: matičnjak, drevesnica, njiva). Posadili oziroma posejali smo na njem: (navesti vrsto in število dreves oziroma posejane površine).

5. Za izboljšanje čebelne paše smo prejeli (navesti od kje):

- a) sadik (število)
- b) semen (kg)
- c) din (v gotovini)

6. Koliko predavanj o izboljšanju čebelje paše je bilo:

- a) za čebelarje
- b) za ostale

V dne 194.....

Obrazec izpolnil poverjenik za čebeljo pašo:

Predsednik oz. tajnik čebel. družine
oz. podružnice:

List izhaja mesečno. Urejuje ga uredniški odbor, v katerem so Vinko Košmerl, Ivan Majcen, Stane Mihelič in Slavko Raič. Izdaja Čebelarstva zadruga za Slovenijo. Tiska Triglavski tiskarna v Ljubljani. Letna naročnina za zadružne člane 75 din, za nečlane 100 din, posamezna številka 10 din. Za inozemstvo stane list 120 din.